

Merirosvot miehuutta vastaan

Merirosvojen rakennettu maskuliinisuus Charles Johnsonin teoksessa ”*A General History of the Pyrates*” (1734)

Karoliina Koivumäki
kandidaattitutkielma
Historian ja arkeologian tutkinto-ohjelma, historia
historian, kulttuurin ja taiteen tutkimuksen laitos
Humanistinen tiedekunta
Turun yliopisto
Toukokuu 2025

Kandidaatintutkielma

Historian ja arkeologian tutkinto-ohjelma, historia

Karoliina Koivumäki

Merirosvot miehuutta vastaan – Merirosvojen rakennettu maskuliinisuus Charles Johnsonin teoksessa ”A General history of the pyrates” (1734)

Sivumäärät: 33 sivua

Tarkastelen tutkielmassani, millaista 1700-luvun alun merirosvojen maskuliinisuutta Charles Johnson tuottaa teoksessaan *A General History of the Pyrates*, josta lähdeaineistokseni olen valinnut kahden henkilökuvaukseltaan erilaisen merirosvon elämäkerrat: Bartholomew Roberts ja Edward Teach eli Mustaparta. Lisäksi käytän lähteenäni vuoden 1724 painoksen esipuhetta ja johdantoa. Vertaan Robertsin ja Teachin maskuliinisuutta 1700-luvun alun miesihanteisiin, ja tarkastelen, millaisina miehen esimerkkeinä heidät teoksessa esitetään.

Käsittelen alkuperäisaineistoani diskurssianalyysin kautta, ja hyödynnän sukupuolihistoriassa käytettyjä käsitteitä. Sukupuolihistorian tutkimuskirjallisuutena käytän Phillip Carterin *Men and the emergence of Polite Society, Britain 1660—1800* sekä *Men about Town: representations of foppery and masculinity in early eighteenth-century urban society*, ja Erin Mackien *Rakes, Highwaymen, and Pirates: the Making of the Modern Gentleman in the Eighteenth Century*. Merirosvouden tutkimuskirjallisuutena hyödynnän Peter T. Leesonin *The Invisible Hook: the Hidden Economics of Pirates* sekä Markus Redikerin *Between the Devil and the deep blue sea: Merchant seamen, pirates and the anglo-american maritime world 1700—1750*.

Tutkimuksessani osoitan, kuinka *A General history of the Pyrates* osallistui 1700-luvun kirjallisuudessa käytyyn keskusteluun maskuliinisuudesta, ja vahvasti uusia sukupuoli-ihanteita, joissa maskuliinisuus käsitettiin sivistyneenä, kohteliaana ja hyveellisenä. Merirosvoista tuotettiin tämän ihanteen vastaisia esimerkkejä, jossa rikollisuus, väkivaltaisuus ja moraalinen rappiollisuus nähtiin epämiehekkäänä. Bartholomew Robertsin elämäkerrassa sekoittuu sankarillisuus ja rikollisuus, kun taas Edward Teachin elämäkerta esittää hänet jopa päinvastaisena aikalaisiin miesihanteisiin verrattuna, ja toiseuttamalla poistaa Teachin miehuuden. Näin merirosvot nähtiin puutteellisina miehinä, jotka edustivat enemmän vanhentuneita käsityksiä maskuliinisuudesta, kuin uusia 1700-luvun alun ihanteita. Johnsonin kuvaukset merirosvojen maskuliinisuudesta vaikutti myös merirosvojen popularisaation kehitykseen.

Avainsanat: maskuliinisuus, mieskuva, sukupuoli, merirosvot, rikolliset, ihanteet, Charles Johnson, Bartholomew Roberts, Edward Teach, 1700-luku

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	<i>A General History of the Pyrates</i> osana brittiläisen miehuuden muutosta	8
3	Bartholomew Roberts – Teetä juova herrasmies vai roisto?	14
4	Edward Teach – Ei mies vaan paholainen	22
5	Lopuksi	29
	Lähteet	31

1 Johdanto

Vuonna 1722 merirosvokapteeni Bartholomew Roberts sai kartessiammuksen kaulaansa ja menehtyi taistelussa kuninkaallisen laivaston alusta *Swallowta* vastaan.¹ Hänen kuolemansa merkitsi lopun alkua merirosvojen kulta-ajalle.² 1690-luvulta lähtien Karibianmeren merirosvous oli merkittävästi alkanut levitä ja vuosina 1716—1722 merirosvoja arvioidaan olleen yli tuhat.³ Kasvu kuitenkin katkesi 1720-luvun aikana ja merirosvous hiipui olemattomiin 1730-luvulle tultaessa.⁴ Vain kaksi vuotta Robertsinkin kuoleman jälkeen keväällä 1724 Lontoon valtasi uusi kirjavillitys: Kapteeni Charles Johnsonin *A General History of the Robberies and Murders of the most notorious Pyrates*.⁵ Merirosvot kuten Henry Avery, Edward Teach ja Bartholomew Roberts olivat vuosia herättäneet kauhua merenkävijöissä, ja nyt näiden kuuluisien roistojen elämäkerrat oli koottu yksiin kansiin. Merirosvoista oli tullut historiaa.

Johnsonin kirja oli myyntimenestys, josta tehtiin useita painoksia vuosien saatossa.⁶ *A General History of the Robberies and Murders of the most notorious Pyratesia* voidaan pitää eräänlaisena merirosvoraamattuna, jota on käytetty lähteenä niin tutkimuksessa kuin fiktiossakin. Siitä on ottanut inspiaraatiota niin J. M. Barrien *Peter Pan* (1901) kuin Robert Louis Stevensonin *Aarresaari* (1881), joka lienee maailman tunnetuin merirosvoromaani.⁷ Nämä fiktiiviset teokset puolestaan jättivät oman jälkensä populaarikulttuurin käsityksiin merirosvoista.⁸ Teoksen pitkän nimen vuoksi käytän siitä vakiintunutta lyhennettyä nimeä *A General History of the Pyrates*. Kattavien elämäkertojen lisäksi kirja sisältää raportteja oikeudenkäynneistä sekä merirosvolaivojen sääntöjä, niin kutsuttuja ”artikloita”, jotka tarjoavat katsauksen merirosvojen arkeen. Lähdekriittisestä näkökulmasta teoksessa on kuitenkin ongelmia. Vaikka osa kirjan sisällöstä on totuudenmukaista suhteessa muihin aikalaislähteisiin, teksti sisältää asiavirheitä sekä henkilöitä, joiden olemassaolosta ei ole todisteita.⁹ Kapteeni Charles Johnson on hyvin varmasti kirjoittajan käyttämä pseudonyymi, eikä hänen todellista identiteettiään tiedetä.¹⁰ Ei tiedetä edes sitä, oliko heitä yksi vai

---

¹ Johnson (1734) 2020, 186—189, 192.

² Kuhn 2020, 16—17.

³ Kuhn 2020, 13—18, merirosvojen lukumäärästä: Leeson 2009,

⁴ Kuhn 2020, 13—18.

⁵ Johnson (1734) 2020, Willis 2020, 1.

⁶ Johnson (1734) 2020, Willis 2020, 1—2.

⁷ Haider Caetano 2023, 43.

⁸ *ibid.*

⁹ Johnson (1734) 2020, Willis 2020, 5.

¹⁰ Johnson (1734) 2020, Willis 2020, 3

useampi.¹¹ Yksi epäilty teoksen tekijä on *Robinson Crusoen* (1719) kirjoittanut Daniel Defoe (1660—1731).¹² Teoria on suosittu, että jotkin modernit *A General History of the Pyratessin* painokset on julkaistu hänen nimellään, esimerkiksi Manuel Schonhornin toimittama vuoden 1999 painos *A General history of the pyrates* (Dover Publications).

Samaan aikaan, kun kuninkaallinen laivasto taisteli merirosvoja vastaan Karibialla, käytiin Brittein saarilla toisenlaista kamppailua. Maskuliinisuus oli murroksessa, kun 1600-luvun lopulta alkaen tapahtui sosiaalisen kulttuurin muutos, jossa keskeiseksi osaksi nousi kohteliaisuus ja hienotunteisuus.¹³ Tämä ”hienotunteinen yhteiskunta”¹⁴, kuten Phillip Carter sitä kutsuu, synnytti ajatuksen uudesta, jalostetusta herrasmiehestä, joka muutti olemassaolevia käsityksiä maskuliinisuudesta.¹⁵ Miehuuden muutokseen vaikutti kirkon vallan väheneminen, talouskasvu sekä poliittisen ilmapiirin muutos, jossa kruunun valta heikkeni, kun taas ylimystön valta kasvoi brittiläisen kolonialismin myötä.¹⁶ Britteissä kirjallisuudesta tuli se väline, jonka kautta kirjoittajat pyrkivät uudistamaan miesten käytöstapoja, sekä väittelemään miehuuden luonteesta.¹⁷ Mielestäni Charles Johnsonin *A General History of the Pyrates* otti osaa tähän keskusteluun.

Tässä opinnäytteessä tarkastelen millaista 1700-luvun alkupuolen merirosvojen maskuliinisuutta Charles Johnson tuottaa teoksessaan *A General History of the Pyrates*, ja kuinka se kytkeytyy aikalaisiin miehuuden ihanteisiin. Rajaan tarkasteluni kahteen merirosvoon: Bartholomew Robertsiiin (1682—1722) ja Edward Teachiin eli Mustapartaan (1716—1718). Olen kiinnostunut selvittämään, millaisina maskuliinisuuden esimerkkeinä Johnson heidät esittää.

Analysoin tekstiä diskurssianalyysin kautta, hyödyntäen sukupuolihistoriassa käytettyjä käsitteitä. Diskurssintutkimuksessa tarkastellaan, kuinka sosiaalista todellisuutta tuotetaan kielenkäytön avulla.¹⁸ Diskurssianalyysissa tietyt asiat mielletään sosiaalisiksi konstruktioiksi, kuten esimerkiksi sukupuoli, joka on myös sukupuolihistoriassa käytetty käsite.¹⁹

---

¹¹ Johnson (1734) 2020, Willis 2020, 3

¹² James 2021, 69.

¹³ Carter 2001, 1.

¹⁴ Eng. polite society. Carter 2001, 1.

¹⁵ Carter 2001, 1. Harvey 2005, 298.

¹⁶ Necastro, 2017, 7.

¹⁷ Carter 2001, 2, 9.

¹⁸ Potinkara, Raippalinna, Turunen 2022, *mitä diskurssintutkimus on*, sähköinen aineisto.

¹⁹ Ylivuori 2022, *historiallinen analyysi ja sukupuoli*, sähköinen aineisto. Potinkara, Raippalinna, Turunen 2022, *mitä diskurssintutkimus on*, sähköinen aineisto.

Sukupuolihistorian pohjana on toiminut naishistoria, jonka tutkimusperinteestä myös sukupuolen käsite tulee.²⁰ Nykyään sukupuolihistorian piiriin luetaan myös miestutkimus, ja on tärkeää, että myös miehiä tarkastellaan sukupuolena.²¹ Etsin maskuliinisuuden käsitteen avulla kerronnallisia ja kielellisiä keinoja, joilla Johnson tuottaa sukupuolta merirosvojen elämäkertoissa. Vertaan näitä maskuliinisuuden merkityksiä 1700-luvun alun miehiin ihanteisiin tutkimuskirjallisuuden avulla ja tarkastelen, millaisia maskuliinisuuden diskursseja tekstistä voidaan löytää.

Käsitän maskuliinisuuden sukupuolen tavoin sosiaalisena konstruktiona, joka muuttuu historian mukana.²² Maskuliinisuudella tarkoitan niitä normeja, odotuksia ja käyttäytymismalleja, joita miehiin liitetään. Tässä tutkielmassa hyödynnän myös Phillip Carterin sekä Alun Witheyn käyttämää termiä ”järjen mies” (eng. man of sense) sekä termiä ”kohtelias herrasmies” (eng. polite gentleman), jota ovat käyttäneet Carter sekä Karen Harvey. Molemmat termit viittaavat 1700-luvun ihanteelliseen miestyyppiin. Järjen miehellä tarkoitettiin kurinalaisia, rationaalisia ja oppineita ”kunnollisia” miehiä.²³ Vaikka tässä tutkielmassa keskityn 1700-luvun brittiläiseen urbaaniin maskuliinisuuteen, ja kuinka sitä peilataan merirosvoihin, on huomioitava, että samanaikaisesti voi olla useita erilaisia käsityksiä maskuliinisuudesta.²⁴ Hegemonisen maskuliinisuuden mallissa ajatellaan, että on olemassa yksi tavoiteltu maskuliinisuus, joka on muiden maskuliinisuuksien yläpuolella kulttuurillisesti ja poliittisesti.²⁵ 1700-luvun alussa kohtelias herrasmies voidaan käsittää tällaisena hegemonisena maskuliinisuutena, jota kirjallisuudessa pyrittiin jalostamaan, mutta se on vain yksi monista aikalaisista maskuliinisuuksista. Hegemonisen maskuliinisuuden mallia on kritisoitu, mutta se on hyödyllinen selittämään muutoksia miehuudessa.²⁶

Käytän Sam Willisin toimittamaa vuoden 1734 laajennettua *A General History of the Pyratessin* painosta, joka on julkaistu vuonna 2020 muunnellulla nimellä *A general history of the lives, murders and adventures of the most notorious pirates*. Vuoden 1734 painos ei huomattavasti eroa vuosien 1724 painoksista, mutta sisältää Johnsonin tekemiä lisäyksiä, jonka vuoksi suosin myöhempää versiota. Vuoden 1734 painos julkaistiin osana kattavampaa teosta *A general history of the lives and adventures of the most famous highwaymen*,

---

²⁰ Markola, Östman & Lamberg 2014, 8, 13.

²¹ Markola, Östman & Lamberg 2014, 8–9, 13.

²² Ylivuori 2022, *historiallinen analyysi ja sukupuoli*, sähköinen aineisto.

²³ Carter 1997, 41.

²⁴ Griffin 2018, 377.

²⁵ Griffin 2018, 378.

²⁶ Griffin 2018, 377–378.

murderers, street-robbers, &c. To which is added, a genuine account of the voyages and plunders of the most notorious pyrates. ... By Capt. Charles Johnson. Hyödynnän myös vuoden 1724 toisen painoksen esipuhetta ja johdantoa, jotka on jätetty pois käyttämästäni 1734 painoksesta. Valitsin tarkastelun kohteiksi Teachin ja Robertsin, sillä he edustavat kahta erilaista merirosvon arkkityyppiä. Bartholomew Robertsiin liitetään usein herrasmiesmäisiä piirteitä, kuten teen juominen rommin sijaan.²⁷ Edward Teach taas edustaa hurjapäistä ja kauhua herättävää merirosvoa, jonka laivalla uskottiin itse paholaisen vierailleen.²⁸

En voi käydä käsiksi tähän merirosvopihviin paljain käsin, vaan tarvitsen avukseni tiedon miekan, jota ovat teroittaneet lukuisten tutkijoiden tuotokset. Peter T. Leesonin *The Invisible Hook; the Hidden Economic of Pirates* sekä Marcus Redikerin *Between the Devil and the Deep Blue Sea* esittelevät merirosvojen historiaa monipuolisesti. 1700-luvun alkupuolen maskuliinisuutta on tutkittu niukasti, sillä tutkimukset keskittyvät joko edeltävään vuosisataan tai myöhäisempään 1700-lukuun. Tästä huolimatta Erin Mackie on tutkinut merirosvojen, sekä muiden rikollistyyppien suhdetta 1700-luvun maskuliinisuuteen teoksessaan *Rakes, Highwaymen and Pirates: the Making of Modern Gentleman in the Eighteenth Century*. 1700-luvun alkupuolen maskuliinisuutta on tutkinut myös Philip Carter teoksillaan *Men about town: representatons of foppery and masculinity in early eighteenth-century urban society* sekä *Men and the Emergence of Polite Society, Britain 1660-1800*. Karen Harveyn artikkeli *The History of Masculinity, circa 1650–1800* auttaa minua taustoittamaan maskuliinisuuden kehitystä Britanniassa. Metodikirjallisuutena käytän pääsääntöisesti Suonisen, Jokisen ja Juhilan teosta *Diskurssianalyysi: teorit, peruskäsitteet ja käyttöä*, Mikko Lehtosen *merkitysten maailma; kulttuurisen tekstintutkimuksen lähtökohtia* sekä Ben Griffinin artikkelia *Hegemonic Masculinity as a Historical Problem*.

Merirosvohistoria on vahvasti popularisoitu aihe, ja vaikka merirosvoista on tehty akateemista tutkimusta, populaarimedian kuvaukset hallitsevat suuren yleisön käsityksiä merirosvoista. Historia ja fiktio sekoittuvat ihmisten mielissä ja perusteettomia myyttejä toistetaan totuutena. Tästä syystä koen tärkeäksi, että merirosvoista tuotetaan lisää akateemista tutkimusta vahvan popularisoinnin vastapainoksi. Mediassa merirosvojen maskuliinisuutta tuotetaan edelleen monimuotoisesti karskeista konnista karismaattisiin herrasmiesmerirosvoihin ja näitä kuvauksia voidaan tarkastella osana *A General history of Pyratesin* perintöä.

---

²⁷ Johnson (1734) 2020, 160.

²⁸ Johnson (1734) 2020, 46.

2 *A General History of the Pyrates* osana brittiläisen miehuuden muutosta

Karen Harvey on kartoittanut vuosien 1650—1800 maskuliinisuuden historiankirjoitusta, ja jakaa maskuliinisuuden kehityksen neljään vaiheeseen artikkelissaan *The History of Masculinity, circa 1650-1800*.²⁹ 1600-luvulla vallitsi kodin patriarkaatti, jossa miehen kunnia riippui hänen kyvystään kontrolloida omaa sekä ympärillään olevien naisten käytöstä, mukaan lukien seksuaalisuus.³⁰ 1600-lukua kuitenkin leimasi ”ahdistunut” maskuliinisuus, sillä ihanteen ja todellisuuden välillä oli kuilu, jota miehet eivät kyenneet täyttämään.³¹ 1670-luvulta eteenpäin feminiinisempi libertiini maskuliinisuus alkoi viedä tilaa kodin patriarkaatilta.³² Tästä alkoi kehitys kohti 1700-luvun alkupuolen kohteliaan herrasmiehen ihannetta.³³ Libertiinistä miehestä poiketen herrasmies tavoitteli kuria, ja kohteliaisuudella edusti sivistystä ja hyveellisyyttä.³⁴ Vahvat tunteet eivät olleet enää osa ”muodikasta” maskuliinisuutta.³⁵ Miehuutta alettiin siis tietoisesti muokkaamaan. Maskuliinisuuteen varmasti vaikutti myös 1700-luvulla urbaaneissa kahviloissa ja salongeissa kehittynyt sosiaalinen kulttuuri, joka alkoi kiinnittää huomiota sivistyneisiin käytöstapoihin.³⁶ Myös orastavan valistusajattelun tapa ihannoida ihmisen järkeä vaikutti myös käsityksiin siitä, millainen miehen tulisi olla.³⁷ Kirjallisuuden kautta alettiin väittelemään, mitä tämä uusi maskuliinisuus on.³⁸

Merirosvotkaan eivät jääneet tämän 1700-luvun miehuusväittelyn ulkopuolelle, sillä Johnson otti osaa tähän maskuliinisuuden diskurssiin *A General History of the Pyratesilla*. Kuten kirjallisuustutkija Erin Mackie on havainnut, modernin kohteliaan englantilaisen herrasmiehen historia kytkeytyy myös merirosvojen, elostelijoiden ja maantierosvojen historiaan.³⁹ Mackien mukaan 1700-luvun huoli maskuliinisuudesta keskittyy rikollisen ja herrasmiehen mieshahmojen ympärille.⁴⁰ Rikolliset ovat siis palvelleet kohteliaan

---

²⁹ Harvey 2005, 296—311.

³⁰ Harvey 2005, 298.

³¹ Ibid.

³² Harvey 2005, 300.

³³ Harvey 2005, 300—301.

³⁴ Harvey 2005, 301.

³⁵ Ibid.

³⁶ Kahvila ja salonki kulttuurista ja valituksesta: Roberts, 2017, 39.

³⁷ Jones 2017, 372.

³⁸ Carter 2001, 2, 9.

³⁹ Mackie 2009, 1.

⁴⁰ Mackie 2009, 2.

herrasmiehen vastakohtana, jonka avulla kirjailijat ovat muovanneet tai vahvistaneet aikalaisia maskuliinisuuden ihanteita rikollisten epämiehiä piirteitä.⁴¹ Pyrin tutkielmallani osoittamaan, että Charles Johnsonin *A General History of the Pyrates* kytkeytyy 1700-luvun diskurssiin uudesta sivistyneestä maskuliinisuudesta esittämällä merirosvot tämän ihanteen vastaisina, vaikka se ei ole ollut tekstin ensisijainen tarkoitus. Diskurssilla tarkoitan tässä yhteydessä tietylle näkökulmalle vakiintuneita tapoja kuvata tai merkityksellistää jotakin, esimerkiksi maskuliinisuutta.⁴² Tekstien moniselitteisen luonteen takia niistä voidaan tehdä erilaisia tulkintoja.⁴³ Johnson ei välttämättä ole täysin harkitusti lähtenyt rakentamaan teoksessaan esiintyvistä merirosvoista tiettyjä kohteliaan herrasmiehen diskurssia palvelevia maskuliinisuuden malleja, mutta tekstissä esiintyviä mieskuvia voidaan silti tulkita maskuliinisuuden historian näkökulmasta. Tekijänä häntä ovat ohjanneet toisiinsa kietoutuneet julkinen mieskeskustelu sekä aikalaiset rikolliskirjallisuuden konventiot.⁴⁴ Sen on täytynyt vaikuttaa, millaisina mieshahmoina Johnson merirosvot esittää.

Tekstiä analysoidessa ilmaisujen lisäksi on tärkeää huomioida siihen sisältyvät implisiittiset oletukset, sekä pois rajatut näkökulmat.⁴⁵ Diskurssianalyysissa tulee myös huomioida, mille tekstissä annetaan ääni.⁴⁶ Merirosvot itse pääsevät Johnsonin tekstissä harvoin ääneen, ja tällöinkin lähinnä kertomuksiin ujutettujen lainausten muodossa, mutta näidenkään todenperäisyydestä ei voida olla varmoja. Täten myös merirosvojen omat käsitykset maskuliinisuudesta jäävät paitsioon. Sen sijaan *A General History of Pyratessissa* hallitsee Charles Johnsonin ääni, sekä merirosvoja tuominneiden viranomaisten äänet, silloin kun Johnson siteeraa virallisia julistuksia⁴⁷ tai merirosvojen oikeudenkäyntejä⁴⁸. Tämän vuoksi täytyy ensin tarkastella, miten Johnson kirjoittaa merirosvoista yleisesti, jotta diskurssianalyysin keinoin voidaan kysyä, mitä Johnson tekee tekstillään ja millaisena merirosvojen maskuliinisuus siinä näyttäytyy.⁴⁹

---

⁴¹ Mackie 2009, 1.

⁴² Potinkara, Raippalinna, Turunen 2022, *Tietolaatikko: Käsitteet*. Sähköinen aineisto.

⁴³ Jokinen, Juhila, Suoninen 2016b. *Merkityssysteeminen kirjo*. Sähköinen aineisto.

⁴⁴ Kirjallisuuden konventiot tekijää ohjaavina voimina: Lehtonen 1998, 111.

⁴⁵ Potinkara, Raippalinna, Turunen 2022, *mitä diskurssintutkimus on*, sähköinen aineisto.

⁴⁶ Potinkara, Raippalinna, Turunen 2022, *äänet*, sähköinen aineisto.

⁴⁷ Esimerkiksi Virginian Kuvernööri Alexander Spotswoodin julistus palkkioista merirosvojen tappajille. Johnson (1734) 2020, 39.

⁴⁸ Johnson lopettaa Stede Bonnetin elämäkerran hänelle pidettyyn tuomari Trotin saarnamaiseen puheeseen. Johnson (1734) 2020, 60–64.

⁴⁹ Potinkara, Raippalinna, Turunen 2022, *äänet*, sähköinen aineisto.

Johnsonin kuvaamina merirosvot vaikuttavat raa'oilta, viinaa hörppiviltä ilakoijilta, joiden keskuudessaan vallitsee ”mielettömyys ja hulluus”⁵⁰. Johnson lainaa kuvitellusta Mustaparran lokikirjasta otteen, jossa selväpäinen miehistö juonii kapinaa, mutta saatuaan ryöstösaaliiksi paljon viinaa, asiat sujuivat taas hyvin.⁵¹ Tämän perään Johnson toteaa:

”Näin nämä viheliäiset raukat viettivät elämänsä, saaden hyvin vähän iloa tai tyydytystä, omistaen sen, minkä he väkivaltaisesti ottivat toisilta, ja varmasti maksaen siitä lopuksi häpeällisellä kuolemalla.”⁵²

Johnsonin käyttämät sanavalinnat ovat vahvasti tuomitsevia ja alentavia. Niillä hän rakentaa merirosvokielteistä diskurssia. Kielenkäyttö luo aina mielikuvia siitä, millaisia esitetyt ryhmät ovat moraalisisina toimijoina.⁵³ Johnsonin luomissa mielikuvissa merirosvot esiintyvät moraalisesti rappiollisina, mikä voitiin nähdä epämiehekkäänä, sillä se soti järjen miehen ajatusta vastaan.

Johnsonin selkeästi kielteisen suhtautumisen vuoksi onkin yllättävää, että vuoden 1724 esipuheessa Johnson tunnistaa merirosvouden olevan sodan jälkeisestä työttömyydestä juontuva sosiaalinen ongelma⁵⁴, ja ehdottaa kansallisen kalastuslaitoksen perustamista ratkaisuksi merirosvousta ruokkivaan työttömyyteen.⁵⁵ Johnson siis tunnistaa merirosvojen olleen roistojen lisäksi myös epätoivoisia yksilöitä, jotka ajautuvat sosiaalisista syistä rikollisuuteen. Hän on jopa suorastaan empaattinen merirosvoja kohtaan.

Merirosvojen omat käsitykset maskuliinisuudesta saattoivat poiketa Johnsonin edustamista lontoolaisista urbaaneista malleista, eliväthän he hyvin erilaisessa yhteisössä. Ben Griffin on ehdottanut, että maskuliinisuuden historiallinen analyysi tulisi pohjustaa viestintäyhteisöjen ympärille.⁵⁶ Viestintäyhteisö muodostuu tietyn yhteisön jaetuista normeista, sekä vuorovaikutuksen tavoista, joilla yksilöt sosialisoidaan osaksi jaettuja arvoja ja odotuksia.⁵⁷ Merirosvoyhteisö, sekä Lontoon lukeva urbaani miesyhteisö voidaan nähdä kahtena erillisenä viestintäyhteisönä, joissa maskuliinisuutta on ymmärretty eri tavalla yhteisöjen kulttuurien

⁵⁰ “Folly and madness common among pyrates” oma käännös. Johnson (1734) 2020, 165.

⁵¹ Johnson (1734) 2020, 47.

⁵² “Thus it was these Wretches passed their Lives, with very little Pleasure or Satisfaction, in the Possession of what they violently take away from others, and sure to pay for it at last, by an ignominious Death.” Oma käännös. Johnson (1734) 2020, 47.

⁵³ Suoninen 2016b, *Kielenkäyttö toimintana*, sähköinen aineisto.

⁵⁴ Johnson huomauttaa myös, että sota ajan kaapparitoimintaa seuraa aina rauhan ajan merirosvous, kun kaapparit jäävät työttömiksi, mutta heillä on edelleen aseet ja laivat käytössään. Johnson 1724, preface.

⁵⁵ Johnson 1724, preface.

⁵⁶ Griffin 2018, 385.

⁵⁷ Ibid.

välisen erojen takia. Merirosvojen keskuudessa vallitsi demokratiaan ja esikapitalistiseen tasajakoon perustuva kulttuuri, jossa painottui itsenäisyys, auktoriteettien vastaisuus sekä tee-tai-kuole -etiikka.⁵⁸ Johnson huomauttaa Mustapartaa käsittelevässä luvussaan, kuinka jatkuvasti juopotelleet merirosvot yllyttivät toinen toistaan häijyyksiin, ja valitsijat johtajikseen kaikkein häijyimmät. Johnsonin mielestä Mustaparta kohosi komentajaksi, koska hän pyrki antamaan itsestään vaikutelman paholaisena.⁵⁹ Tässä korostuu merirosvo yhteisöjen poikkeuksellinen kulttuuri, jossa varmasti syntyi ja vallitsi omanlaisia käsityksiä miehuudesta. Myös Karibialle oli syntynyt oma sosioekonominen kulttuuri, joka varmasti myös muovasi merirosvojen kulttuuria.⁶⁰ Nämä kulttuurit eivät kuitenkaan pääse itse ääneen *A General History of the Pyratesissa*. Viestintäyhteisöt muodostavat myös omat tulkintayhteisönsä, joissa esimerkiksi sama elekieli voidaan tulkita eri tavoin.⁶¹ Johnson saattoi hyvin tulkita oman viestintäyhteisönsä normien mukaisesti merirosvojen maskuliinisuutta, joka merirosvojen yhteisössä olisi tulkittu toisin. Johnsonin silmissä merirosvot näyttivät jälkeenjääneitä, kiinni vanhentuneissa edellisen vuosisadan maskuliinisissa ihanteissa, jotka eivät sopineet uudelle kohteliaalle herrasmiehelle.

Teksteillä on aina oma syntyhistoriansa.⁶² Siksi kontekstin ymmärtämisen kannalta on tärkeää ymmärtää, missä yhteydessä teksti on tuotettu.⁶³ *A General History of the Pyrates* kirjoitettiin Karibian merirosvouden kulta-kauden iltahämärässä, mutta merirosvot olivat vielä hyvin ajankohtainen aihe. Johnson aloittaa vuoden 1724 toisen painoksen johdannon toteamalla: “Emme epäile maailman olevan kiinnostunut näiden desperadojen alkuperästä ja kehityksestä, jotka ovat olleet kauppaa käyvän maailmanosan kauhu.”⁶⁴ Merirosvot herättivät pelkoa ja paheksuntaa, mutta toisaalta he myös kiinnostivat laajaa yleisöä. Johnson oli tästä hyvin tietoinen. Myös matkailukirjallisuus nousi näihin aikoihin räjähdysmäiseen suosioon.⁶⁵ Todennäköisesti tästä syystä Johnson sisällytti Bartholomew Robertsin osioon pitkän kuvauksen Brasiliasta, voidakseen myötäillä ajan kirjallisuustrendejä.⁶⁶ Rikollisten elämäkerrat olivat toinen suosittu aihe kirjallisuudessa jo ennen *A General History of the*

---

⁵⁸ Mackie 2009, 139—143.

⁵⁹ Johnson (1734) 2020, 46.

⁶⁰ Wilson, 2003, 130.

⁶¹ Griffin 2018, 385.

⁶² Lehtonen 1998, 107

⁶³ Potinkara, Raippalinn, Turunen 2022, *tilannekonteksti*, sähköinen aineisto.

⁶⁴ “We do not doubt but the World will be curious to know the Original and Progress of these Desperadoes, who were the Terror of the trading Part of the World” Oma käännös. Johnson, 1724, 17.

⁶⁵ Haider Caetano 2023, 12.

⁶⁶ kuvaus brasiliasta: Johnson (1734) 2020, 143—150.

Pyratessia.⁶⁷ Rikollisista tuli kuuluisuuksia, joiden elämästä varhaismodernit lukijat halusivat kuulla.⁶⁸ Merirosvot olivat varmasti yksiä aikansa isoimpia rikollisia kuuluisuuksia, olihan huomattava osa varhaisen 1700-luvun rikolliskirjallisuudesta merirosvojen elämäkertoja.⁶⁹ *A General History of Pyratessin* suosiota lienee vauhdittanut sen kyky yhdistää englantilaisia lukijoita viehättäneet kuvaukset kaukaisista mantereista muutenkin suosiossa olleeseen rikollisten elämäkertakirjallisuuteen. *A General History of the Pyrates* on kuin varta vasten 1700-luvun eurooppalaislukijoille tehty menestyskirja. Nämä niitä historiallista ja aineellisia ehtoja, jotka ovat vaikuttaneet Johnsonin tekstiin.⁷⁰

Johnson toteaa toisen painoksen esipuheessa, että hänen tarkoituksenaan oli tehdä yleisölle hyödyllinen kirja.⁷¹ Ajatuksessa on valistusajan hyödyllisyyden ja opettavaisuuden kaiku. Johnson pyrki, tai vähintään väittää pyrkineensä, luomaan teoksen, joka tarjoaa lukijoille viihteen lisäksi tietoa. Eastmanin mukaan *A General History of the Pyratesin* kaltaista kirjallisuutta kuluttivat erityisesti koulutetut, yhteiskunnallisesti korkeammassa asemassa olevat miehet sekä porvarit, joten miehet ovat myös olleet iso lukijaryhmä Johnsonille.⁷² Hän ei itse kohdista teostaan tietyille lukijaryhmälle, mutta puhuttelee suoraan merimiehiä, jotka saattavat hänen kirjaansa lukea ja tarjoaa heille teostaan ohjenuorana, kuinka ahdingon aikana voi toimia merellä syyllistymättä merirosvouteen.⁷³ Johnsonin teoksen lukijakuntaan on siis saattanut kuulua miehiä ja naisia kaikista säädyistä, vaikka koulutetut miehet olisivatkin olleet yliedustettuja.

A General History on Pyrates on lähdekriittisestä näkökulmasta ongelmallinen, sillä Johnsonin käyttämistä lähteistä ei voida olla varmoja. Voidaan silti pitää todennäköisenä, että osa tekstin tiedoista perustuu aikalaisiin englanninkielisiin sanomalehtiin, sekä painettuina ilmestyneisiin merirosvojen oikeudenkäynteihin. Johnson on mahdollisesti haastatellut esimerkiksi kaapparina ja merirosvon metsästäjänä toiminutta Bahaman kuvernööri Woodes Rogersia (1679-1732) sekä muita ajan merirosvouteen kytkettyjä henkilöitä, kuten Lontoon vankiloihin teljettyjä merirosvoja.⁷⁴ Agnus Konstam pitää hyvin varmana, että yksi Johnsonin lähteistä on ollut Edward Teachin miehistöön kuulunut Israel Hands, joka eli teoksen

---

⁶⁷ Johnson (1734) 2020, fWillis 2020, 2.

⁶⁸ Willis 2020, 2.

⁶⁹ 1700-luvun rikolliskirjallisuudesta: Mackie 2009, 114.

⁷⁰ Lehtonen 1998, 107.

⁷¹ Johnson 1724, preface.

⁷² Eastman 2019, 297.

⁷³ Johnson 1724, preface.

⁷⁴ Fox 2013, 14–15.

kirjoittamisen aikaan Lontoossa kerjäläisenä.⁷⁵ Suullisten haastattelujen vuoksi on siis mahdollista, että Johnsonin teoksessa esiintyy tietoja, joita ei ole mainittu muissa lähteissä. Ei kuitenkaan ole varmaa tietoa siitä, keitä Johnson oli haastatellut ja kuinka luotettavaa tämä suullinen tieto on ollut.⁷⁶ Johnsonin itsensä mukaan hän on käyttänyt lähteinään merirosvon metsästäjien ja merirosvojen uhrien tiedonantoja, sekä haastatellut vangittuja merirosvoja.⁷⁷

Tekstin kirjoittaja ei ole täysin vapaa tuottamaan merkityksiä, vaan häntä säätelee kieli, tekstuaaliset edeltäjät sekä kirjalliset virtaukset ja konventiot.⁷⁸ Selkeä *A General History of the Pyratesin* tekstuaalinen edeltäjä on ollut entisen bukkaneerin Alexander Exquemelin kirjoittama *De Americaensche Zee-Roover*⁷⁹ (1678), joka käsittelee bukkaneerien⁸⁰ historiaa 1600-luvulla.⁸¹ Johnson on varmasti ottanut Exquemeliniltä vaikutteita. Samaan aikaan kun rikolliset alkoivat saamaan jalansijaa kirjallisuudessa, ilmestyi erilaisia herrasmiesmäisen käytöksen oppaita ja ohjekirjoja.⁸² Sen vuoksi ei ole yllättävää, että Mackie totetaa 1700-luvun kirjallisuuden käsitelleen maskuliinista käytöstä herrasmiehen ja rikollisen rinnastamisen kautta.⁸³ Juuri Johnsonin elinaikaan dramaturgit ja satiirikot kävivät kirjallisuuden kautta laajempaa väittelyä maskuliinisuuden standardeista, kuten Philip Carter on demonstroinut analysoidessaan keikarien⁸⁴ arkkityyppejä 1700-luvun alkupuolen kirjallisuudessa.⁸⁵ Johnson on varmasti ollut tietoinen tästä väittelystä, erityisesti, jos hän oli itse satiirikko Daniel Defoe. Täten olisi luonnollista, että hänellä olisi motiivi käyttää *A General History of the Pyratesia* myös ohjeistaakseen lukijoitaan oikeanlaisesta maskuliinisuudesta merirosvohistorian kautta. Tapahtumien dramatisointi vuorosanoilla ja omilla huomautuksilla tarjoaa Johnsonille keinon ujuttaa myös maskuliinisuuden merkityksiä teokseensa. Silti kuten ylempänä on todettu, ei voida olla varmoja, kuinka tietoisesti Johnson on tätä tehnyt.

---

⁷⁵ Konstam 2008, 32. On huomioitava, että ainoa lähde Handsin oleilusta Lontoossa on Johnsonin *A General History of the Pyrates*, joten itse en pitäisi tätä tietoa täysin varmana. Vertaa: Johnson (1734) 2020, 45.

⁷⁶ Fox 2013, 14–16.

⁷⁷ Johnson 1724, preface.

⁷⁸ Lehtonen 1998, 111.

⁷⁹ Ilmestynyt englanniksi mm. nimellä *Buccaneers of America* (Pantianos classis 2016) ja suomeksi *Karibian merirosvot* (Gummerrus 1970)

⁸⁰ Bukkaneerit (eng. *Buccaneers*) olivat eräänlainen laillisten kaapparien ja laittomasti toimivien merirosvojen sekoitus. Leeson 2009, 8, 10

⁸¹ Eastman 2019, 277.

⁸² Mackie 2009, 1–2.

⁸³ Mackie 2009, 2.

⁸⁴ Eng. Fop. Viittaa hupsuun mieheen, joka on hyvin kiinnostunut ulkonäöstään.

⁸⁵ Carter 1997, 55.

3 Bartholomew Roberts – Teetä juova herrasmies vai roisto?

Bartholomew Roberts (1682-1722) tunnetaan yhtenä historian menestyksekkäimmistä merirosvoista, joka ryösti arvioidusti 400 laivaa kolmen vuoden aikana.⁸⁶ Tänä päivänä Roberts on vakiinnuttanut paikkansa merirosvohistoriassa, ja häntä käsitellään Charles Johnsonin *A General History of the Pyrates*issa yksityiskohtaisemmin kuin ketään muuta. Käsiteltäessä yhtä laajaa ja yksityiskohtaista kokonaisuutta kuin *A General History of the Pyrates* on aineisto usein hyödyllistä hajottaa palasiksi.⁸⁷ Olen poiminut Robertsin ja Mustaparran elämäkerrasta kohtia, joita voidaan analysoida maskuliinisuuden näkökulmasta ja olen jaotellut teemoittain, sekä sen mukaan, kirjoittaako Johnson heistä ylistävästi vai arvostelevasti.

Maailman menestyksekkäin merirosvo ei aloittanut uraansa vapaaehtoisesti. Vuonna 1719 Bartholomew Roberts työskenteli Lontoosta lähteneellä orjalaiva *Princessalla*, kun merirosvokapteeni Howell Davis kaappasi aluksen Guinean lähietäällä ja pakotti Robertsin liittymään miehistöönsä.⁸⁸ Johnsonin mukaan Roberts ei aluksi hyväksynyt merirosvon elämäntyyliä ja olisi paennut tilaisuuden tullessa, mutta muutti mielensä jälkeenpäin.⁸⁹

Vaikka joskus merimiehet liittyivät merirosvoihin vapaaehtoisesti,⁹⁰ merirosvoksi pakottaminen ei ollut poikkeuksellista, vaan useissa oikeudenkäyntien todistajalausunnoissa merirosvot väittivät tullessa pakotetuiksi liittymään merirosvoihin kuoleman uhalla.⁹¹ Robertsin taustatarina ei täten poikkea tyypillisestä aikakauden merirosvonarratiivista, vaan Johnson vahvistaa tätä tekstissään.

Ensimmäinen toistuva teema Robertin elämäkerrassa on hänen moraalinsa. Johnson vaikuttaa laittavan painoarvoa Robertsin vastahakoisuudelle ryhtyä merirosvoksi.⁹² Tuoreen merirosvokapteenin kohtaamaa moraalista dilemmaa kuvataan vapaasti käännettynä seuraavin sanankääntein: ”- ja se mistä hän ei pitänyt yksityishenkilönä, hän pystyi hyväksymään kapteenina.”⁹³ Johnson rakentaa mielikuvaa kunniallisesta miehestä, joka poikkeaa kaidalta

---

⁸⁶ Leeson 2009, 142.

⁸⁷ Vuolanto 2007, 307.

⁸⁸ Leeson 2009, 142.

⁸⁹ Johnson (1734) 2020, 141.

⁹⁰ Rediker 1987, 260.

⁹¹ Leeson 2009, 142.

⁹² Johnson (1734) 2020, 141.

⁹³ “- - and what he did not like as a private Man he could reconcile to his Conscience as a Commander.” Oma käännös, Johnson (1734) 2020, 141.

tieltä enemmän hänestä riippumattomien olosuhteidensa vuoksi, kuin moraalisen rappiollisuuden. Johnson suorastaan vihjaa, että Roberts ei hyväksynyt merirosvon elämäntyyliä yksityishenkilönä, mutta kykeni kapteenina sivuuttamaan omantunnon tuskansa.

Roberts oli ehtinyt olla Howell Davisin laivalla vain kuusi viikkoa, kun Davis sai surmansa taistelussa.⁹⁴ Merirosvojen täytyi valita joukostaan uusi kapteeni. Vakiintuneen käytännön mukaisesti tämä tehtiin demokraattisesti äänestämällä.⁹⁵ Johnson kuvaa, kuinka Dennis, yksi miehistön jäsenistä, pitää Robertsia puoltavan puheen. Dennis kehuu Robertsia urheaksi ja taitavaksi navigoijaksi, joka pystyy suojelemaan miehistöään vaaroilta ja anarkialta. Puhe saa paljon suosiota, ja Roberts valitaan kapteeniksi oltuaan merirosvo vain hieman yli kuukauden. Roberts ottaa ylennyksen vastaan todeten: ”Kerta hän oli kastanut kätensä mutaisessa vedessä, ja hänen täytyi olla merirosvo, oli parempi olla komentaja kuin tavallinen mies.”⁹⁶

Johnson liittää Robertsiiin sankarillisia piirteitä kuvaamalla miestä, joka omien kykyjensä ansiosta kohoaa johtajan asemaan huomattavan lyhyessä ajassa. Robertsilla ei ole muuta vaihtoehtoa, kuin ottaa vastaan hänelle tarjottu korkea asema, mikä maalaa hänestä vastahakoisen, mutta kyvykkään johtajahahmon. Roberts on kaikkea sitä, mitä hyvän kapteenin tulisi olla: Rohkea, kyvykäs johtaja sekä taitava merimies. Myös Robertsin moraalinen dilemma nostetaan jälleen esiin, ja hänen valintojaan puolustellaan toteamalla, että Roberts on jo ylittänyt rajan, jonka jälkeen ei ole paluuta. Tarkoilla sanavalinnoilla Johnson etäännyttää Robertsia moraalisesta vastuusta sitomalla merirosvouden osaksi hänen asemaansa kapteenina, sen sijaan, että merirosvous olisi hänen oma intressinsä.⁹⁷ Dennisin puheen ja Robertsin sanojen todenperäisyydestä ei voida olla varmoja, mutta Johnson on silti tehnyt valinnan sisällyttää nämä lainaukset tekstiinsä retorisenä keinona, kenties osittain lukijan iloksi, ja osittain rakentaakseen Robertsista herrasmies rikollista.

Carolyn Eastmanin mukaan Alexander Exquemelin tarjosi lukijoilleen vaihtoehtoisen maskuliinisuuden muodon, kun *De Americaensche Zee-Rooversin* kustantajat korostivat bukkaneerien sankarillisuutta.⁹⁸ Johnson on hyvin voinut seurata Exquemelin jalanjälkissä, ja

---

⁹⁴ Johnson (1734) 2020, 139—142.

⁹⁵ Rediker 1987, 262.

⁹⁶ “That since he had dipp’d his Hands in muddy Water, and must be a Pyrate, it was better being a Commander than a common Man.” Oma käännös, Johnson (1734) 2020, 142.

⁹⁷ Omien intressien etäännyttäminen retorisenä keinona: Jokinen 2016, *Retoristen keinojen kirjo*. Sähköinen aineisto.

⁹⁸ Eastman 2019, 281.

siksi mahdollisesti tiedostamatta liittänyt Robertsiiin sankarin ominaisuuksia, jotka voidaan tulkita myös ihanteellisena miehisyytenä.

Toinen ihanteellista maskuliinisuutta osoittava Robertsiiin piirre on hänen hillitty alkoholin käyttönsä, joka on silminnähden poikkeavaa muista merirosvoista. Johnson mainitsee hänen juoneen ”jatkuvasti teetään”⁹⁹ ja Robertsiiin laivan artikloiden mukaan kynttilät oli sammutettava kahdeksalta, jonka jälkeen oli joutui juomaan pimeässä, jos niin mieli.¹⁰⁰ Johnson arvelee Robertsiiin tehneen näin yrittääkseen hillitä miehistönsä alkoholinkäyttöä, sillä hän oli itse ”raitis mies”.¹⁰¹ Johnsonin tekstistä voidaan nähdä, että jatkuvasti humaltuneiden merirosvojen pitäminen ruodussa osoittautui mahdottomaksi.¹⁰² Ratkaisuna oli kovempi kuri, ja joka tuota kuria vastusti, saisi ratkaista asian Robertsiiin kanssa kaksintaistelulla pistoolein ja miekoin.¹⁰³ Ero kaupungin herrasmiehiin on selkeä, sillä hienotunteisen yhteiskunnan miehet alkoivat suosimaan riitojen ratkaisemista puhumalla väkivallan sijaan.¹⁰⁴

Johnsonin kuvaukset itse raittiin Robertsiiin kamppailuista hillitä viinanhuuruista miehistöön kohottavat hänet miehistönsä yläpuolelle. Kategorisointi on retorinen keino, jolla kuvauksen kohde luokitellaan tiettyjä ominaisuuksia omaavaksi yksilöksi.¹⁰⁵ Johnsonin tekstissä Roberts ja hänen miehistönsä kuuluvat kahteen eri kategoriaan tuomalla esiin Robertsiiin moraalialia ja sivistyneitä tapoja, jotka erottavat hänet omista miehistään. Bartholomew Roberts ei siis ole kuin muut merirosvot. Hän on korkeamman statuksen mies, joka ei alennu viinan houkutuksille kuten miehensä vaan vahvalla auktoriteetilla pitää yllä tiukkaa kuria, melkein kuin laivaston upseeri¹⁰⁶. 1700-luvun alussa katsottiin tärkeäksi, että miehet hillitsivät itseään ja pitivät yllä terveyttään.¹⁰⁷ Roberts on kuin esimerkki *A General History of the Pyratesin* mieslukijoille, joita viinanhuuruiset seikkailut saattoivat houkuttaa. Johnsonin tekstissä Roberts myötäilee kohteliaan herrasmiehen diskurssia ja kontrolloi omaa käytöstään herrasmiehen tapaan ja pyrkii saamaan myös omat miehensä käyttäytymään kunnollisten

---

⁹⁹ ”for he drank his tea constanty.” Oma käännös. Johnson (1734) 2020, 160.

¹⁰⁰ Johnson (1734) 2020, 157.

¹⁰¹ Ibid.

¹⁰² Johnson (1734) 2020, 169—170.

¹⁰³ Johnson (1734) 2020, 170. Robertin artiklan VIII:n mukaan miehistön väliset riidat ratkaistiin maissa pistoolein ja miekoin, joka Redikerin mukaan piti yllä harmoniaa laivalla. Johnson (1734) 2020, 158. Rediker 1987, 265.

¹⁰⁴ Harvey 2005, 301.

¹⁰⁵ Jokinen 2016, *Retorisen diskurssianalyysin lähtökohta-oletukset*. Sähköinen aineisto

¹⁰⁶ Laivastossa harjoitettu kuri oli todella tiukkaa, ja kauppalaivojen kapteenit harjoittivat julmia kurinpitotoimia merimiehiä kohtaan, Rediker 1987, 212, 216, 259.

¹⁰⁷ Reine-Williams 2014, 2.

miesten tavoin. Robertsin auktoriteetti kapteenina tekee hänestä myös miehen esikuvan, joka ojentaa muita sukupuolensa asettamien ihanteiden vastaisesti käyttäytyviä miehiä.

Toisaalta merirosvoilla vaikuttaa olleen erilainen suhde alkoholiin. Tämä voi olla yksi merkki siitä, kuinka Johnsonin tekemät tulkinnat kohoavat hänen omasta tulkintayhteisöstään, joka poikkeaa merirosvojen tulkintayhteisöstä.¹⁰⁸ Kuvatessaan merirosvojen yhteisiä juominkeja, Johnson kertoo, kuinka merirosvojen keskuudessa selvää miestä pidettiin epäilyttävänä, jopa uhkana laivan miehistöstä koostuvalle yhteisölle.¹⁰⁹ Raitis merirosvo voisi yrittää hyväksikäyttää laivatovereidensa humalatilaa, kuten eräs miehistön jäsen Harry Glasby teki ja yritti paeta tovereitaan.¹¹⁰ Merirosvoille alkoholi ja yhteiset juomingit saattoivat siis toimia yhteisöllisyyden välineenä. Siksi on erikoista, että Robertsin juomattomuus ei Johnsonin kerronnan perusteella herättänyt epäilyä hänen miehistönsä keskuudessa. Ehkä kapteenin asema suojasi häntä syytöksiltä, tai sitten Roberts osallistui näihin juominkeihin.

Eastman argumentoi, että kuvaukset sankarillisten merirosvojen naisseikkailuista tarjosivat mieslukijoille mahdollisuuden kuvitella aikalaisesta seksuaaliturvasta vapaata elämää.¹¹¹ Jatkojalostan Eastmanin ajatusta ja väitän, että nämä Johnsonin tarjoamat fantasiat eivät rajautuneet vain seksuaaliseen vapauteen, vaan ylipäättään merirosvotarinoilla aikalaiset pystyivät kuvittelemaan vapaata ja seikkailullista elämää kaukana arkipäivän vastuista. Tästä kielii myös Johnsonin päätös sisällyttää kuuluisa Robertsiiin yhdistetty lausahdus: ”lyhyt, mutta iloinen elämä.”¹¹² Hän (tai Johnson) ei sitä kuitenkaan todennäköisesti itse keksinyt, sillä samankaltainen lausahdus on yhdistetty muutamaankin muuhunkin 1700-luvulla seilanneeseen merimieheen.¹¹³ Johnson kuvailee, kuinka laivan kunnostuksen jälkeen Robertsin miehistö oli asettunut rannalle ilakoimaan niin että ”viinaa oli yhtä runsaasti kuin vettä”.¹¹⁴ Vaikka Johnsonin äänensävy on tuomitseva, syntynyt mielikuva on houkutteleva, ja aikakauden mieslukija saattoi kuvitella itsensä merirosvona, joka istuu rannalla ryyppäämässä ilman huolia huomisesta. Vaikka alkoholin kulutus yhdistyy Johnsonin tekstissä

---

¹⁰⁸ Griffin 2018, 385.

¹⁰⁹ Johnson (1734) 2020, 167.

¹¹⁰ Johnson (1734) 2020, 167—168.

¹¹¹ Eastman 2018, 297.

¹¹² “A Merry Life but a short one.” Oma käännös. Johnson (1734) 2020, 187.

¹¹³ Rediker 1987, 148.

¹¹⁴ ” They passed some Time here, after they had got their Vessel ready, in their usual Debaucheries; they had taken a considerable Quanty of Rum and Sugar, so that Liquor was as plenty as Water, and few there were, who denied themselves the immoderate Use of it” Johnson (1734) 2020, 167.

merirosvokielteiseen diskurssiin, saattoi myös *A General History of the Pyrates* tuomitsemisen lisäksi myös tarjota toisenlaista maskuliinisuutta, kuten Exquemelinin teos.

Johnson ei kuitenkaan liitä Robertsia ainoastaan hyviä piirteitä, vaan toruu tätä myös toistuvasti, liittäen Robertsia osaksi myös merirosvokielteistä diskurssia. Esimerkiksi hän kauhistelee tapausta, jossa Robert poltti orjalaiivan, vaikka laivassa oli vielä 80 ihmistä kahlehdittuna.¹¹⁵ Johnson kuvaa myös, kuinka Roberts oli kostonhimoinen ja kuvasi lipussaan itsensä seisomassa vihollistensa pääkallojen päällä.¹¹⁶ Hän poltti useita laivoja sekä tappoi yhden miehistönsä jäsenen kunnianloukkauksesta.¹¹⁷ Kirjoittaja huomauttaa myös, että Robert käytti urheuttaan pahoihin tarkoituksiin, ja tukahdutti omantuntonsa syleilemällä aiemmin itseltään kieltämiä nautintoja.¹¹⁸

Erin Mackie on myös huomannut, kuinka merirosvojen röyhkeys ja taipuvaisuus väkivaltaan yhdistetään sankarilliseen maskuliinisuuteen, jossa voidaan nähdä 1600-luvun lopun libertiiniä elostelijaa.¹¹⁹ Merirosvot saattavat siksi muodostua Johnsonin tekstissä ihanteellisen maskuliinisuuden vastakohtina, koska he edustavat vanhentuneita käsityksiä maskuliinisuudesta. Tämä ilmenee siinä, kuinka Bartholmew Robertsista rakennetaan sankarillisen ja roistomainen hahmo *A General History of the Pyratessa*.

Johnson kuvailee myös Robertsia ulkonäkö¹²⁰, jonka kautta voimme tarkastella, kuinka merirosvojen maskuliinisuus kytketään heidän fyysiseen olemukseensa. Robertsia kuvataan pitkänä ja tummana miehenä, joka syntyi Pembrokeshiressa, Walesissä.¹²¹ Sanavalinta ”tumma” (eng. black)¹²² kiinnittää huomioni, sillä kielen merkitykset ovat luonteeltaan moninaisia eikä yksiselitteisiä.¹²³

Susan Kentin mukaan englantilaiset ovat hyvin pitkään kytkeneet sanoihin valkoinen (eng. white) ja musta (eng. black) vahvoja merkityksiä, joissa musta symboloi mm. vaaraa, pahuutta ja syntiä, kun taas valkoinen puhtautta ja viattomuutta. Kolonisaation myötä näiden

---

¹¹⁵ “But there was something so singularly cruel and barbarous done here - - as must not be passed over without special Remark.” Johnson (1734) 2020, 179.

¹¹⁶ Johnson (1734) 2020, 166-167

¹¹⁷ Johnson (1734) 2020, 162., 170.

¹¹⁸ Johnson (1734) 2020, 187.

¹¹⁹ Mackie 2009, 120.

¹²⁰ Johnson (1734) 2020, 186—187.

¹²¹ “Roberts was a tall black Man, near forty Years of Age, born at *Newey-bagh*, nigh *Haverford-West*, in *Pembrokeshire*, of good natural Parts, and personal Bravery - -”, Johnson (1734) 2020, 187.

¹²² Johnson 1734, 187.

¹²³ Lehtonen 1998, 52.

sanojen rodullistetut merkitykset korostuivat, ja niitä käytettiin tekemään ero ”barbaarisen”¹²⁴ ja englantilaisen ”sivistyksen” välillä. Kytkemällä termin musta englannin vallan alle alistettuihin kansoihin, joita pidettiin alempiarvoisina ja kurittomina, englantilaiset pystyivät rationalisoimaan ja oikeuttamaan koloniaaliset toimensa. Näihin kansoihin kuuluivat mm. Amerikan alkuperäisasukkaat ja irlantilaiset, mutta joskus mustiksi luettiin myös skotlantilaiset sekä Robertsien edustamat walesilaiset.¹²⁵

Tässä kontekstissa on siis mahdollista, että Johnson ei viittaa ainoastaan neutraalisti Robertsien tummaan hipiään, vaan tarkoituksellisesti rodullistaa Robertsia tämän etnisyyden vuoksi, ja siten korostaa hänen syntyperäistä ”barbaarisuuttaan”, mikä on aikalaisille lukijoille voinut tarjota selityksen Robertsien moraalittomuudelle ja väkivaltaisuuudelle. Hänet kategorisoidaan sivistystä edustavan hyveellisten englantilaisen ulkopuolelle.¹²⁶ Phillip Carterin mukaan kansallisuuden tai uskonnon erojen huomioiminen osana miehistä pätevyyttä oli tavallista arvioitaessa erilaisten miesten elämäntyyliä.¹²⁷ Näin ollen 1700-luvun alun ajattelussa Robertsien etnisyys voitiin tunnistaa piirteeksi, joka on pois hänen mieheydestään. Walesläinen merirosvo ei voi olla herrasmies.

Bartholomew Robertsien viimeinen taistelu on kuin näytelmästä. Kuninkaallisen laivaston *Swallow* oli onnistunut väijyttämään merirosvot, ja Robertsien kysyi pelästyneiltä miehiltään, pelkäävätkö he taistella. Urhoollisesti Roberts johti miehistönsä epätoivoiseen taisteluun, sai kartessiammuksen kaulaansa ja rojahti kuolleen kannelle. Ruorimies käski häntä nousemaan ylös ja ”taistelemaan kuin mies”¹²⁸ mutta huomattessaan tämän olleen kuollut, puhkesi kyyneliin ja toivoi seuraavan ammuksen tappavan hänetkin. Robertsien ruumis heitettiin yli laidan tämän toiveiden mukaisesti, ja merirosvot antautuvat. Heidän taistelutahtonsa kukistui kapteeninsa mukana.¹²⁹

Karuun loppuun asti Roberts näyttäytyy pelottomana hahmona, jonka kuolemaa Johnson dramatisoi vahvasti kuvaamalla taistelun kulkua yksityiskohtaisesti. Phillip Carterin mukaan 1700-luvulla urheus säilyi osana hyväksi katsottua miehuutta, mutta urheuden käsitettä hienosäädettiin sisällyttämään soturiisuuden ja tarmon lisäksi hienotunteisen yhteiskunnan

¹²⁴ Kentin mukaan barbaarisuus on pitkään yhdistetty Afrikkaan. Kent 1999, 86.

¹²⁵ Kent 1999, 86–87.

¹²⁶ Kategorisoinnista: Jokinen 2016, Retorisen diskurssianalyysin lähtökohtaoletukset. Sähköinen aineisto

¹²⁷ Carter, 2001, 5–6.

¹²⁸ ”fight like a man” oma käännös. Johnson (1734) 2020, 187.

¹²⁹ Johnson (1734) 2020, 185–187.

sopivana pitämä jalous, kaunopuheisuus ja anteliaisuus.¹³⁰ Vaikka Roberts siis kuvataan urhoollisena, se ei heijastele anteliaisuutta saati jaloutta, jota mieheltä odotettaisiin. Johnsonin tekstistä uupuvat siis ne piirteet, jotka sopisivat kohteliaan herrasmiehen diskurssiin.

Taistelun teatraalisuutta lisää Robertsin uljas¹³¹ ulkosasu, jota voidaan myös tarkastella maskuliinisuuden linssien läpi. 1700-luvulla vaatteiden rooli osana sosiaalista identiteettiä ja sukupuolta oli merkitykseltään huomattavasti suurempi, joten Johnson on todennäköisesti liittänyt Robertsin vaatetukseen maskuliinisia merkityksiä.¹³² Johnson kuvailee hänen pukeutuneen damastikankaiseen punaiseen takkiin ja polvihousuihin, pitäen punaista sulkaa hatussaan sekä jalokivikoristeista ristikorua¹³³ kultaketjussa kaulassaan.¹³⁴ Johnson maalaa Robertsista uljaan tyylikkäästi pukeutuneen hahmon, joka komentaa miehiään miekka kädessään mustan lipun liehuessa.¹³⁵

1700-luvulla soveliaan miehen pukeutumiseen kuului kolmiosainen puku, joka muodostui takista, liivistä, ja polvihousuista.¹³⁶ Robertsin asukokonaisuudesta puuttuu takki¹³⁷, eikä hän siten ole pukeutunut, kuten herrasmiehen pitäisi. Hänen asukokonaisuutensa, vaikka näyttävä, jopa pröystäilevä, ilmentää hänen puutteellista maskuliinisuuttaan. Robertsin kuvaus tuo etäisesti mieleen keikarin¹³⁸ arkkityypin, joka esiintyi laajasti 1700-luvun englantilaisessa kirjallisuudessa.¹³⁹ Phillip Carterin mukaan keikarin arkkityyppi kytkettiin osaksi myös 1700-luvun alussa käytyä julkista väittelyä uusista miehuuden ihanteista.¹⁴⁰ On vaikea kuvitella, ettei Johnson olisi ollut tuttu tämän arkkityypin kanssa, joten hän on saattanut hyödyntää sen piirteitä kuvatessaan merirosvoja. Keikareita pidettiin hölmöinä miehinä, jotka huolehtivat vain ulkonäöstään ilman syvällisempää sielunelämää.¹⁴¹ Kuten Michèle Cohen asian ilmaisee,

---

¹³⁰ Carter 2001, 75—67.

¹³¹ ”Roberts himself made a gallant figure” Johnson (1734) 2020, 186.

¹³² Ylivuori 2022. *tulkinnan kysymyksiä*, sähköinen aineisto.

¹³³ Korun kuvaus kuulostaa hyvin samanlaiselta aiemmin mainittuun ristikoruun, minkä Robertsin kuvataan ryöstäneen uransa alkupuolella, mutta kyseinen koru luovutettiin Caianan kuvernöörille. Ei voida sanoa varmasti, onko kyseessä samainen koru, vai ei. Johnson (1734) 2020, 151, 186.

¹³⁴ “Roberts himself made a gallant Figure, at the Time of the Engagement, being dressed in a rich crimson Damask Wastcoat and Breeches, a red Feather in his Hat, a Gold Chain round his Neck, with a Diamond Cross hanging to it, a Sword in his Hand, and two Pair of Pistols hanging at the End of a Silk Sling, flung over his Shoulders, according to the Fashion of the Pyrates.” Johnson (1734) 2020, 186.

¹³⁵ Johnson (1734) 2020, 186.

¹³⁶ Carter 1997, 41.

¹³⁷ Takin puutetta voi selittää se yksinkertainen seikka, että se olisi epäkäytännöllinen laivalla taistelun aikana.

¹³⁸ eng. fop. Vanhanaikainen termi miehelle, joka käyttää koristeellisia vaatteita ja kiinnittää paljon huomiota ulkonäkönsä.

¹³⁹ Carter 1997, 32—33.

¹⁴⁰ Carter 1997, 55.

¹⁴¹ Carter 2001, 141.

keikareilta puuttui herrasmiehen hyveet.¹⁴² Keikareiden kiinnostus vaatteisiin nähtiin myös feminiinisenä, mikä oli pois heidän miehuudestaan.¹⁴³ Robertsin keikarimainen ulkomuoto yhdistettynä hänen urheuteensa luo karnevalistista nurinkurivuutta. Roberts ei kuitenkaan edusta täysin keikarin arkkityyppiä, sillä häneltä puuttuu keikarille tyypillinen peruukki¹⁴⁴ Silti keikarin tavoin Roberts on jotain, joka ulkoapäin näyttäytyy herrasmiehenä, mutta puutteidensa vuoksi edustaakin sitä, mitä 1700-luvun miehen ei pidä olla. Robertsin ulkomuoto kertoi aikalaislukijoille hänen puutteellisesta miehuudestaan. Ehkä Johnson jopa vihjaa lukijoilleen, että walesiläinen ei voi olla todellinen, brittiläinen herrasmies.

Tässä luvussa esitetyistä esimerkeistä voidaan erottaa kaksi Johnsonin käyttämää repertuaaria, joilla hän rakentaa Robertsin maskuliinisuutta. Repertuaareilla tarkoitetaan merkityssysteemejä, joita puhuja käyttää puheessaan.¹⁴⁵ Merkityssysteemeillä viitataan yksittäisten merkkien merkityksistä muodostuviin merkitysjoukkoihin, joiden kautta luokittelemme asioita.¹⁴⁶ Bartholomew Robertsin elämäkerrassa Johnson käyttää yhtäältä sankarillista repertuaaria, josta voidaan erottaa ihanteellisia maskuliinisuuden piirteitä. Hän tuo toistuvasti esiin Robertsin urhoollisuuden sekä johtajuuden, josta konkreettisena esimerkkinä toimii tämän kurinalaisuus alkoholin käytössä. Toisaalta tekstissä on erotettavissa merirosvojen vastainen repertuaari, jossa Johnson kirjoittaa merirosvoista tuomitsevasti, tai tuo esiin heidän negatiivisia piirteitään, kuten väkivaltaisuutta. Nämä ominaisuudet taas voitiin 1700-luvun kontekstissa tulkita epämiehekkäiltä ja Robertsin tapauksessa nämä tulivat esiin, kuinka hän ei kyennyt täyttämään herrasmiehen ihannetta.

Diskurssianalyysissä puhutaan asemoitumisesta, jolla tarkoitetaan position ottamista julkisessa keskustelussa.¹⁴⁷ Robertsin tapauksessa Johnson vaikuttaa asemoituneen Robertsiiin ristiriitaisesti, koska hän käyttää hänestä kahta ristiriitaista repertuaaria. Toisaalta hän liittää merirosvoon toistuvasti toivottuja maskuliinisia ominaisuuksia, kuten sankarillisuus ja itseuri, mutta toisaalta esittää tämän puutteellisena miehenä rikollisuutensa vuoksi. Tämä kaksijakoinen asemoituminen varmasti vaikutti myös siihen, kuinka *A General History of the Pyratesin* lukijat suhtautuivat Robertsiiin, ja edesauttoi hänen popularisointiaan.

---

¹⁴² Cohen 1996, 39.

¹⁴³ Carter 2001, 143.

¹⁴⁴ Carter 2001, 141.

¹⁴⁵ Suoninen 2016a, *repertuaarien kirjo*, sähköinen aineisto.

¹⁴⁶ Jokinen, Juhila, Suoninen 2016b, kielenkäyttö sosiaalisen todellisuuden rakentajana, sähköinen aineisto.

¹⁴⁷ Jokinen 2016, Retorisen diskurssianalyysin lähtökohtaotukset.

4 Edward Teach – Ei mies vaan paholainen

Merirosvoilla ei ollut kuninkaita, mutta Edward Teach (1716-1718), joka tunnetaan paremmin nimellä Mustaparta¹⁴⁸, olisi voitu sellaiseksi julistaa. Hänessä kiteytyy moni nykypäivänä merirosvoihin liitetyistä ominaisuuksista: Hurja, suuria saaliita¹⁴⁹ kahminut mies, jonka maine kylvi kauhua ympäri maailmaa ja kohotti hänet kuolemattomaksi legendaksi.

Teachin varhaisista vaiheista ei tiedetä mitään varmasti, mutta hänen tiedetään palvelleen kaapparialuksella Englannin joukoissa kuningatar Annan sodan aikaan.¹⁵⁰ Kaapparit olivat valtion palkkaamia ”laillisia merirosvoja”, jotka kaapparikirjan turvin ryöstelivät vihollismaiden aluksia sota-aikana.¹⁵¹ Sodan jälkeen Teach toimi merirosvomentorinsa Benjamin Hornigoldin alaisuudessa.¹⁵² Loppuvuodesta 1716 Hornigold antoi kaapatun sluupin¹⁵³ Teachin komennettavaksi. Parivaljakko seilasi yhdessä 1717 syksyyn asti, jonka jälkeen Teach toimi omillaan.¹⁵⁴ Hän kasvatti laivastoaan¹⁵⁵ ja rikostensa myötä kasvoi niin suureksi uhaksi, että Virginian kuvernööri Alexander Spotswood (1676-1740) tarjosi sadan punnan palkkion Teachin päästä.¹⁵⁶ Lopulta luutnantti Robert Maynard lähetettiin merirosvon perään, ja Teach kuoli taistelussa luutnanttia vastaan.¹⁵⁷

Edward Teachistä ei voi puhua mainitsematta hänen partaansa, jonka vuoksi hän sai liikanimensä. Johnson vertaa Mustapartaan historian suurmiehiin, jotka ovat saaneet nimensä jonkin huomattavan fyysisen piirteen mukaan.¹⁵⁸ Tästä vertauksesta voidaan nähdä, kuinka Mustaparta oli jo elinaikanaan kohonnut julkisuuteen. Johnsonin arvion mukaan Teachin parta, joka ”pelotti Amerikkaa enemmän kuin mikään komeetta pitkään aikaan”, oli iso osa sitä, mikä teki hänestä niin hirvittävän.¹⁵⁹ Huomion kiinnittää myös Johnsonin retoriset keinot, kun hän kuvaa Mustaparran parran herättämää pelkoa. Ääri-ilmaisuuilla voidaan

---

¹⁴⁸ Eng. Blackbeard. Johnson (1734) 2020, 36.

¹⁴⁹ Johnson (1734) 2020, 36.

¹⁵⁰ Johnson (1734) 2020, 33. Cabell, Thomas & Richards 2013, 24, 56.

¹⁵¹ Leeson 2009, 7.

¹⁵² Cabell, Thomas & Richards 2013, 65.

¹⁵³ Matalakölinen, yksimastoinen purjealus.

¹⁵⁴ Cabell, Thomas & Richards 2013, 67—69.

¹⁵⁵ Johnson (1734) 2020, 33—34.

¹⁵⁶ Johnson (1734) 2020, 33—39. Palkkio on huomattava, sillä muista merirosvokomentajista Spotswood tarjosi vain 40 puntaa. Johnson 1734, 39—40.

¹⁵⁷ Cabell, Thomas & Richards 2013, 15.

¹⁵⁸ Johnson (1734) 2020, 47.

¹⁵⁹ “Captain Teach, assumed the Cognomen of Black-beard, from that large Quantity of Hair, which, like a frightful Meteor, covered his whole Face, and frightened America more than any Comet that has appeared there a long Time. “ Oma käännös. Johnson (1734) 2020, 45.

maksimoida tai minimoida haluttuja piirteitä, ja tässä Johnson rakentaa Mustaparrasta poikkeuksellisen uhan.¹⁶⁰ Vaikka pitkä parta olikin loukkaus aikalaisia muoti-ihanteita vastaan, väitän, että parran kauhistuttavuus liittyi enemmän niihin merkityksiin, mitä Mustaparta parrakkaana miehenä edusti.

Fyysiset ominaisuudet painoivat paljon sukupuolen määrittelyssä, vaikka sukupuoli oli myös sosiaalinen varhaismodernina aikana.¹⁶¹ Mustaparran ulkonäön kuvaukset kytkeytyvät siis myös siihen, millaista maskuliinisuutta Johnson hänen avullaan rakentaa. *A General History of the Pyratesissa* Teachin partaa kuvataan monin sanankääntein: parta oli kasvatettu epätyypillisen pitkäksi ja peitti hänen kasvonsa lähes kokonaan.¹⁶² Hän sitoi sen nauhoilla pienille leteille tavalla, jonka Johnson rinnastaa brittien käyttämiin Ramilles -peruukkeihin¹⁶³.¹⁶⁴ Pienet letit taas taivutettiin korvien taakse.¹⁶⁵ Aiemmalla vuosisadalla partoja pidettiin miehisen kehon symbolina, joka edusti miesten valtaa ja voimaa mutta 1700-luvulle tultaessa parrat olivat kadonneet muodista.¹⁶⁶ Mustapartaa ei siis omana aikanaan pidetty muodikkaana, mutta silti Johnson onnistuu löytämään hänestä ajan muodista otettuja vaikutteita. Tämä voi paljastaa, kuinka Johnson pyrkii peilaamaan Mustapartaa johonkin hänelle tutumpaan, ja toisaalta tarjoamalla lukijoille vertauskuvia johonkin heille tuttuun. Lisäksi 1700-luvulla ajetut kasvot alettiin myös liittämään kohteliaisuuteen, sekä erityisesti rehellisyyteen, sillä se mahdollisti kasvojen lukemisen.¹⁶⁷ Alun Withey vertaa parran ajamista naamion poistamiseen, ja Teachin lähes koko kasvot peittävä parta todella kuulostaa naamiolta.¹⁶⁸ Teachin parrasta tulee hänen epärehellisyytensä merkki.

Johnsonin tavasta kuvata Mustaparran ulkonäköä voidaan löytää 1700-luvun alun miesväittelyyn viittaavia piirteitä. *A General History of Pyratessissa* korostuu Mustapartaan liitetty väkivaltaisuus ja hulluus, jotka Johnson yhdistää hänen ulkonäköönsä: ”Jos hänen ulkomuotonsa oli raivokas, sopi se hänen mielialaansa ja intohimoihinsa”¹⁶⁹. Hulluus oli myös piirre, joka alettiin yhdistämään parrakkaisiin miehiin 1700-luvulla.¹⁷⁰ Kirjallisuudessa

¹⁶⁰ Jokinen 2016, *Retorisen keinojen kirja*. Sähköinen aineisto.

¹⁶¹ Ylivuori 2022, *tulkinnan kysymyksiä*, sähköinen aineisto.

¹⁶² Johnson (1734) 2020, 45.

¹⁶³ Militaristinen peruukki, jossa oli yksi, mustilla rusettinauhoilla sidottu letti. Rusetit olivat letin juuressa ja päässä. Cumming, Cunnington & Cunnington 2010, 220.

¹⁶⁴ Johnson (1734) 2020, 45.

¹⁶⁵ Johnson (1734) 2020, 45.

¹⁶⁶ Withey 2021, 35.

¹⁶⁷ Withey 2021, 35—36.

¹⁶⁸ Withey 2021, 35.

¹⁶⁹ “If he had the look of a Fury, his Humours and Passions were suitable to it” Johnson (1734) 2020, 45.

¹⁷⁰ Withey 2021, 53.

kasvonpiirteisiin kiinnitettiin huomiota, sillä kasvojen ajateltiin heijastelevan sielunliikkeitä.¹⁷¹ Koska parran ajaminen yhdistettiin kohteliaisuuteen, järjen miehen pystyi siis tunnistamaan hänen ulkonäöstään.¹⁷² Tästä syystä olisi luonnollista ajatella tämän motivoineen Johnsonia kuvaamaan tarkasti Mustaparran ulkonäköä, sillä hän on saattanut nähdä sen hyvänä dramaattisena keinona, ja toisaalta välineenä vahvistaa lukijoissaan haluamaansa kuvaa Mustaparrasta eräänlaisena järjen miehen vastakohtana. Johnsonin mukaan Mustaparta näytti niin hurjalta kiivaine silmineen ja hattunsa alle laitettuine palavine tulitikkuihin, että ”mielikuvitus ei voi luoda yhtä pelottavaa kuvaa helvetillisestä raivosta.”¹⁷³ Mustaparta ei siis ainoastaan käyttäytynyt kohteliaan herrasmiehen ihanteen vastaisesti, vaan hänen ulkonäkönsäkään ei vastannut toivottuja uusia maskuliinisia kauneusihanteita.

Korostamalla Teachin partaa Johnson tulee myös vahvistaneeksi ajatusta tämän kurittomuudesta. Rehellisyyden lisäksi ajettu leuka edusti itsekuria ja herrasmiehelle kuuluvia kohteliaita tapoja.¹⁷⁴ Mustaparran rehevänä rehottava parta täten voi Johnsonin tekstissä symboloida epärehellisyyden ja hulluuden lisäksi hänen kyvyttömyyttään kontrolloida itseään ja omaa kehoaan. Edward Teach ei välttämättä ole liittänyt näitä merkityksiä omaan partaansa, mutta tätä emme voi tietää, eikä se ole tarkastelun kohteena.

Johnsonin tekstissä voidaan nähdä, kuinka 1700-luvulla ihanteellisina miehen henkisinä ominaisuuksina pidetyt piirteet kytkettiin tämän ulkonäköön. Miesten kyky performoida ihannoitua mieheyttä riippui kuitenkin heidän asemastaan.¹⁷⁵ Vaikka Johnson liittää Mustaparran ulkonäön osaksi hänen moraalista rappiollisuuttaan, ja siten epämiehuuttaan, hän sivuuttaa sen, ettei Mustaparralla välttämättä ollut merellä samoja resursseja huoltaa ulkonäköään. Johnson saattaa liittää ulkonäön ja moraalisuuden yhteen, koska se on hänen aikaisessa kulttuurissaan hallitseva repertuaari, jota hänen odotetaan kirjoittajana osaavan käyttäen.¹⁷⁶

Lukuisista Johnsonin kuvaamista Mustaparran rikoksista, väkivallan teoista ja laivan poltoista silmiin pistää Teachin julmuus omaa miehistöään kohtaan. Piiritettyään Charlestownin

---

¹⁷¹ Withey 2021,

¹⁷² Withey 2021, 35.

¹⁷³ “that Imagination cannot form an Idea of a Fury, from Hell, to look more frightful.” Johnson (1734) 2020, 45. Oma käännös.

¹⁷⁴ Withey 2021, 35.

¹⁷⁵ Griffin 2018, 389.

¹⁷⁶ Repertuaareista: Suoninen 2016a, *Puheen kulku ja eri repertuaarien hallinta*, sähköinen aineisto.

kaupunkia Etelä-Carolinassa ja saatuaan siitä hyvät lunnaat, Mustaparran lippulaiva *Queen Anne's Revenge* ajoi karille.¹⁷⁷ Myös Israel Handsin komentama *Adventure* sluuppi ajautui karille yrittäessään hinata *Queen Anne's Revengea*.¹⁷⁸ Mustaparta otti toisen laivueeseen kuuluneen sluupin mukanaan kourallisen miehiä ja hylkäsi 17 muuta miehistönsä jäsentä hiekkasärkälle.¹⁷⁹ Johnsonin mukaan Mustaparta ajoi laivansa karille tarkoituksella tavoitellakseen omaa sekä valikoidun sisäpiirinsä etua.¹⁸⁰ Tässä tapauksessa Johnson saattaa tarkoituksellisesti mustamaalata Mustaparta itsekkäänä juonittelijana kuvaamalla tahattoman vahingon tarkoituksellisenä, mutta on myös mahdollista, että Johnsonin lähteiden mukaan Mustaparta toimi tarkoituksellisesti.

Toinen kuuluisa kertomus Mustaparran väkivaltaisesta luonteesta koskee Israel Handsiä. Hands oli Mustaparran laivueen *Adventure* sluupin kapteeni ja Johnson kertoo tarinan kuinka Mustaparta rampautti tämän. Teach, Hand ja kaksi muuta miehistön jäsentä olivat pelaamassa korttia, kun Teach veti salaa esiin kaksi pistoolia pöydän alla, puhalsi kynttilät sammuksiin ja ampui kaksi laukausta pelitovereitaan kohti pimeässä. Israel Hands sai luodin polveensa ja vammautui pysyvästi, toinen luoti ei osunut kehenkään. Kun Mustaparralta kysyttiin, miksi hän teki näin, hän vain vastasi: "Jos en aina silloin tällöin tappaisi yhtä teistä, te unohtaisitte kuka olen."¹⁸¹

Merirosvokapteenien harjoittama väkivalta omaa miehistöään kohtaan ei ollut poikkeuksellista, olivathan rangaistuskäytännöt hyvin raakoja.¹⁸² Teach erottuu joukossa kuitenkin siinä, että tyypillisesti väkivalta oli kohdennettu rangaistavaan kurittomaan yksilöön, mutta Mustaparta vaikuttaa valikoineem uhrikseen sattumanvaraisesti kenet tahansa riippumatta siitä oliko se "ansaittua" vai ei. Mustaparran pyrkimyksenä ei vaikuta olleen miesten kurissa pitäminen, vaan Johnsonin kuvauksesta välittyy järjettömyys ja pyrkimys pitää yllä omaa mainettaan.

Kuvaamalla yksityiskohtaisesti Mustaparran raakuuksia, Johnson pyrkii tekemään hänestä esimerkin, joka näyttää "- - millaiseen häijyyden ihmisluonto voi saavuttaa, jos sen himoja ei pidetä silmällä."¹⁸³ Näin hän rakentaa merirosvokielteistä diskurssia Teachin elämäkerrassa.

¹⁷⁷ Johnson (1734) 2020, 36—37.

¹⁷⁸ Johnson (1734) 2020, 36.

¹⁷⁹ Johnson (1734) 2020, 36.

¹⁸⁰ Johnson (1734) 2020, 36.

¹⁸¹ Johnson (1734) 2020, 45.

¹⁸² Rangaistuskäytännöistä: Leeson 2009, 64—65.

¹⁸³ "-- by which it will appear, to what a Pitch of Wickedness, human Nature may arrive, if it's Passions are not checked." Oma käänös. Johnson (1734) 2020, 46.

Mustaparta edustaa itsekurinsa menettänyttä epätoivottua miestyyppeä. Ei ole yllättävää, että Johnson nostaa esiin useita esimerkkejä tästä, sillä itsehuri oli hyvin suuressa arvossa pidetty miehinen ihanne.¹⁸⁴ Kirjoittajan valinta esittää Mustaparta irrationalisena erottaa hänet selkeästi ihanteellisesta järjen miehestä, kuten hänen partansakin erottaa. Johnson saattoi korostaa Mustaparran epämiehekkyyttä myös siksi, että hän oli Robertsia konkreettisempi uhka sivistynyttä yhteiskuntaa edustaville Amerikan rannikon kolonioille. Hyvä esimerkki on Johnsonin kuvaus pelokkaista Charlestownin asukkaista seuraamassa, kuinka Mustaparran miehet marssivat piiritettyyn kaupunkiin panttivankinsa kanssa esittämään vaatimuksiaan.¹⁸⁵

Vaikka tässä tutkielmassa väkivallan rooli osana uutta 1700-luvun maskuliinisuutta vaikuttaa olleen maskuliinisten ihanteiden vastaista, se ei välttämättä ole niin yksinkertaista. Ville Sarkamo on kirjoittanut militarismien vaikutuksesta ruotsalaisten karoliinien maskuliinisiin käsityksiin 1700-luvun lopulla artikkelissaan *Soturikunnia Suuren Pohjan sodan kokeneiden karoliinien miehisenä ihanteena*, ja osoittanut, että sodankäynti vaikutti karoliinien käsityksiin maskuliinisuudesta.¹⁸⁶ Sarkamon havainnot sotilaskulttuurin vaikutuksesta miehuuden ihanteisiin osoittavat sodan vaikuttavan sukupuolikäsityksiin, ja siksi pidän mahdollisena, että myös Englannin käymät sodat 1600-luvun lopulla ja 1700-luvun alussa vaikuttivat ajan brittiläiseen maskuliinisuuteen, niin kuin Suuri Pohjan sota Ruotsissa. Myös Karen Harvey on todennut, että militarismien on täytynyt vaikuttaa ajan maskuliinisuuteen, mutta tätä ei ole tutkittu.¹⁸⁷ Väitän, että militaariset vaikutteet maskuliinisuudessa saattoivat vaikuttaa myös merirosvoihin, sillä heidän riveissään palveli entisiä kaappareita, jotka olisivat sodassa voineet omaksua sotilaallisia maskuliinisuuden ihanteita. Tämä voisi osittain selittää myös merirosvojen väkivaltakulttuuria.

Johnson nostaa esille myös Mustaparran vaimoon kohdistuneen hyväksikäytön.¹⁸⁸ Saatuaan armahduksen Pohjois-Carolinan kuvernööri Charles Edeniltä (1673-1722), Teach meni naimisiin 16-vuotiaan Mary Ormondin¹⁸⁹ kanssa.¹⁹⁰ Johnsonin mukaan vietettyään yön vaimonsa kanssa Teachilla oli tapana kutsua viisi tai kuusi miestä kotiin ja pakottamaa

---

¹⁸⁴ Carter 1997, 50–51.

¹⁸⁵ Johnson (1734) 2020, 35.

¹⁸⁶ Sarkamo 2014, 114–133.

¹⁸⁷ Harvey 2005, 308.

¹⁸⁸ Johnson (1734) 2020, 37.

¹⁸⁹ Johnson ei mainitse Teachin vaimon nimeä, mutta historioitsijat ovat sitä mieltä, että hänen nimensä oli Mary Ormond. Virallisia todisteita Teachin avioliitoista ei myöskään ole. Cabell, Thomas & Richards 2013, 31, 33–34.

¹⁹⁰ Mustaparran vaimon nimestä: Cabell, Thomas & Richards 2013, 31. Johnson (1734) 2020, 36-37.

vaimonsa antamaan heidän hyväksikäyttää häntä.¹⁹¹ Kohta on varmasti lisätty tekstiin lukijoiden järkyttämiseksi, mutta se voi kertoa meille myös jotain seksuaalisuuden yhteydestä maskuliinisuuteen Johnsonin tekstissä.

1600-luvulla miehen kunnian tärkeä osa-alue oli maine tämän seksuaalisesta aktiivisuudesta ja sen kontrolloiminen.¹⁹² Seksuaalisuuden rooli miehuudessa kuitenkin muuttui vuosisadan vaiheessa. Phillip Carterin havaintojen mukaan 1700-luvun maskuliinisuudesta keskustelevassa kirjallisuudessa viittaukset seksuaalisuuteen koetaan sopimattomiksi, jopa epäkohteliaiksi, mikä Carterin mukaan merkitsee kehitystä, jossa ideaali miehuus alkoi vaihtua seksuaalisesta sosiaaliseksi.¹⁹³

Seksuaalinen kontrolli siis oli edelleen osa maskuliinista ihannetta, mutta se alettiin nähdä enemmän sosiaalisuuden kautta osana hyviä tapoja ja herrasmiesmäistä käytöstä. Seksuaalinen kurittomuus vaikuttaa olleen puolestaan osoitus puutteellisesta miehuudesta. Väitän, että seksuaalisuutta käytettiin erottamaan huonot miehet hyvistä miehistä, kiinnittämällä huomiota sopimattomana pidettyyn seksuaaliseen käytökseen, joka teki yksilöstä epämiehekkään. Kunnollinen mies taas pitää seksuaalisuutensa yksityisenä. Erin Mackie kuitenkin huomauttaa, että miehen täytyi näyttää merkkejä heteroseksuaalisesta kyvykkyydestään, ettei häntä alettaisi pitää keikarina.¹⁹⁴ Johnson käyttää seksuaalisuutta näin esittääkseen Mustaparran epämiehekkäänä ja kurittomana osana merirosvokielteistä diskurssia.

Viimeisessä kohtaamisessaan luutnantti Maynardin kanssa Mustaparta jatkaa taistelua lukuisista haavoista huolimatta, kunnes hänen kehonsa pettää.¹⁹⁵ Ero Robertsin viimeisen taistelun kuvaukseen on selkeä. Siinä, missä Robertsin kuolema näyttäytyy urhoollisena, Mustaparta maalataan antagonistina. Sankaruus yhdistetään Maynardiin, joka nokkeluudellaan saa yliotteen merirosvoista, kun Mustaparta taas käyttäytyy taistelussa ylimielisesti, ja taistelevan raivokkaasti eikä urheasti.¹⁹⁶

Johnson käyttää vahvasti epämaskuliinista repertuaaria Teachin elämäkerrassa, mutta tekee myös yksittäisiä viittauksia sankarilliseen repertuaariin. Johnson toteaa taistelun kuvauksen

---

¹⁹¹ Johnson (1734) 2020, 37.

¹⁹² Carter 2001, 8. Harvey 2005, 298.

¹⁹³ Carter 2001, 9.

¹⁹⁴ Mackie 2009, 9.

¹⁹⁵ Johnson (1734) 2020, 43.

¹⁹⁶ Taistelun alkupuolella Mustaparta kohottaa maljan Maynardille, ja julistaa, ettei anna hänelle armoa, eikä ota sitä vastaan tältä. Johnson (1734) 2020, 41–43.

päätteeksi: ”Tämä oli tuon urhean raakalaisen loppu, joka olisi saattanut kulkea maan päällä sankarina, jos hänet olisi valjastettu hyvään tarkoitukseen - -”.¹⁹⁷

Kuten Bartholomew Robertsin tapauksessa, Johnson näkee Mustaparrassa jotain sankarillista, joka menee hukkaan vain yksilön rappiollisuuden vuoksi. Johnsonin tekstissä on nähtävissä vaatimus miehisestä itsekurista, jonka puute on ajanut Teachin ja Robertsin rikollisuuteen. Voidaan myös huomata, että molempien kohdalla Johnson tukeutuu käyttämään merirosvokielteistä diskurssia, joka samanaikaisesti toimii osoituksena heidän epämiehuudestaan. Se taas vahvistaa negatiivisen esimerkin kautta laajempaa kulttuurillista kohteliaan herrasmiehen diskurssia.

Rikollisissa saatettiin nähdä maskuliinisten ihanteiden piirteitä, mutta koska heiltä puuttui kuri, järki, kohteliaat tavat, tai nämä kaikki, eivät he kelvanneet ihanteellisiksi miehiksi. Mustaparran mieheys vaikuttaa jopa tulevan toiseutetuksi, kun hänet rinnastetaan komeettoihin ja helvetiin. Molemmat edustavat pahoja voimia, joita ihmiset eivät pysty hallitsemaan. Johnsonin tekstissä Edward Teach ei ole enää mies, vaan helvetistä tullut paholainen.

---

¹⁹⁷ “Here was an End of that courageous Brute, who might have pass’d in the World for a Heroe, had he been employ’d in a good Cause - -“ Oma käänös. Johnson (1734) 2020, 43.

5 Lopuksi

Charles Johnsonin *a General History of the Pyratesin* kuvaukset Bartholomew Robertsista ja Edward Teachistä edustavat 1700-luvun alkupuolen epätoivottua maskuliinisuutta. Tähän kytkeytyi hyveellisinä pidettyjen piirteiden, kuten itsekurin, eettisyyden, ja hyvien tapojen puute, jota korostamalla Johnson pystyy esittämään merirosvot epämiehisinä. Johnsonin rakentamasta merirosvokielteisestä diskurssista pystytään näkemään, kuinka merirosvoihin liitetyt negatiiviset piirteet voitiin nähdä myös kohteliaan herrasmiehen ihanteen vastaisina 1700-luvun kontekstissa. Rikolliset eivät olleet miehiä 1700-luvun uudistuvien miesten käsityksien mukaan. Johnsonin kuvaamat merirosvot olivat esimerkki siitä, millainen kohteliaan herrasmiehen sekä järjen miehen ei pitä olla., Johnson otti näillä osaa uudenlaisen brittiläisen maskuliinisuuden diskurssiin 1700-luvun alkupuolen kirjallisuudessa. Merirosvoja siis käytettiin esimerkkeinä epätoivotusta maskuliinisuudesta. *A General History of the Pyrates* tarjosi lukijoilleen myös eskapismin muodon kuvaamalla vapaampaa elämäntyyliä ja keskiverto brittiläislukijoille tuntemattomia maailmankolkkia.

Mustaparta ja Roberts edustavat kahta erilaista maskuliinisuutta *A General History of the Pyratesissa*. Roberts esitetään eräänlaisena sankarillisena herrasmiesrikollisena, jonka omat ansiot ovat kattavia, ja joka osoittaa kohteliaalle herrasmiehelle kuuluvaa itsekuria. Hän ei kuitenkaan kykene täyttämään herrasmiehen ihannetta, sillä hän on väkivaltainen, ja moraalisesti puutteellinen. Johnsonin suhtautuminen Robertsiiin on erikoinen sekoitus romantisointia ja arvostelua. Hän tasapainottelee Robertsien hyvien piirteiden kehumisen ja tämän rikollisen toiminnan tuomitseminen välillä, sillä Johnson ei voi kohottaa Robertsia täysin herrasmiehen asemaan tulematta samalla vastentahtoisesti ylistäneeksi merirosvoja. ja rikkomalla kohteliaan herrasmiehen repertuaaria. Sankarillinen repertuaari sekoittuu muuten merirosvoja tuomitsevaan repertuaariin, jonka tuloksena Robertsien elämäkertaa on monitasoinen, ja jopa heijastelee jonkinlaista ymmärrystä merirosvoja kohtaan, vaikka samaan aikaan heihin asemoidutaan rikollisina. Teach puolestaan toimii Johnsonin tekstissä esimerkkinä miehen alenemista barbaariksi, jos tämä ei kontrolloi itseään.

Sekä Roberts että Teach epäonnistuvat saavuttamaan kelvollisen miehuuden, koska heiltä puuttuu riittävä hyveellisyys. Molempien rikollinen toiminta on osoitus heidän moraalisesta kieroutuneisuudestaan, joskin Robertsien kohdalla Johnson yrittää tätäkin pehmittää. Johnsonin kuvaama Roberts yrittää imitoida maskuliinisia ihanteita, kun Teach puolestaan hylkää ne täysin, tullen järjen miehen vastakohtaksi. Johnson rapauttaa Mustaparran maskuliinisuutta

myös toiseuttamalla häntä, mikä ehkä vaikutti siihen, kuinka uhkaavana hänet nähtiin. Johnsonin tekstissä heillä vahvistetaan kohteliaan herrasmiehen diskurssia negatiivisen esimerkin kautta. Lisäksi merirosvoista voidaan huomata vanhentuneisiin maskuliinisuuden käsityksiin viittaavia piirteitä, kuten Robertsinkin taipumus ratkaista ristiriidat väkivallalla, ja Edward Teachin huoliteltu parta. Johnsonin tuottama merirosvojen maskuliinisuus kuitenkin pohjautui hänen oman viestintäyhteisönsä maskuliinisuuteen, joka saattoi poiketa merirosvojen viestintäyhteisön maskuliinisuudesta. Tästä näkökulmasta merirosvojen maskuliinisuus nähtiin rappiollisena ja vanhanaikaisena. He olivat puutteellisia miehiä, jotka olivat kiinni vanhentuneissa miehuuden malleissa. Merirosvot joutuivat kirjailijoiden silmätikuksi, koska he, ja mahdollisesti laajemmin Karibian kolonioiden kulttuuri, ei pysynyt Britannian aatteellisen kehityksen perässä.

A General History of the Pyrates oli kuin ladattu tykki, jonka sytykkeenä toimi kansan suuri kiinnostus merirosvoihin. Heidän maskuliinisuutensa kuvaaminen toisaalta sankarillisena, ja toisaalta rappiollisena varmasti edesauttoi merirosvojen romantisoitua. Teoksen rooli merirosvojen popularisoijana on kiistaton, ja uskon Johnsonin rakentaman merirosvojen maskuliinisuuden vaikuttaneen tähän popularisaatioon. Tapa, jolla Johnson kuvasi merirosvot samanaikaisesti sankarillisina ja paholaisina lisäsi heidän suosiotaan.

Olen tutkielmassani kartoittanut valikoituja maskuliinisuuden kuvauksia *A General History of the Pyratesissa*, mutta myös koko teoksen tarkastelu osana 1700-luvun maskuliinisuuden diskurssia olisi hedelmällinen. Naismerirosvoja Anne Bonnya ja Mary Readia voitaisiin tarkastella osana aikalaisia naiseuden diskursseja. Laajempi tutkimus teoksen roolista merirosvojen popularisoijana ohjaisi tutkimusta keskittymään *a General History of Pyratessiin* tutkimuskohteena eikä pelkkänä aikakausilähteenä. Laajempi tutkimus 1700-luvun alkupuolen roolista eräänlaisena käännekohtana eurooppalaisen maskuliinisuuden kehityksessä auttaisi meitä ymmärtämään paremmin maskuliinisten ihanteiden muutosta.

Merirosvot tulevat pysymään ajankohtaisena aiheena, sillä yhtä kauan kuin ihmiset ovat seilannut meriä, ovat merirosvot olleet heidän riesanaan maailmankolkasta riippumatta. *A General History of the Pyratesista* ammentava populaarikulttuuri ja historian tutkimus nostaa merirosvot pinnalle kerta toisensa jälkeen. Merirosvojen perintö jatkaa elämäänsä ja Charles Johnsonin teos kohotti lyhytikäiset merirosvot kuolemattomiksi.

Lähteet

Alkuperäisaineisto

Johnson, Charles, *A general history of the lives, murders and adventures of the most notorious pirates* (1734). Toim. Willis, Sam. British Library, Lontoo 2020.

Johnson, Charles. *A General History of the Pyrates from Their First Rise and Settlement, to the Present Time*. 2. painos, Lontoo 1724. Saatavilla verkossa:

https://en.wikisource.org/wiki/A_General_History_of_the_Pirates [haettu 27.3.2025]

Tutkimuskirjallisuus

Cabell, Craig, Graham A., Thomas, & Richards, Alan. *Blackbeard: The Hunt for the World's Most Notorious Pirate*. Pen & Sword Maritime, Yorkshire 2013.

Carter, Philip. Men about town: representations of foppery and masculinity in the early eighteenth century urban society. *Gender in eighteenth-century England: Roles, representations and Responsibilities*. Toim. Barker, Hannah, & Elaine Chalus. Longman, Lontoo 1997.

Carter, Philip. *Men and the Emergence of Polite Society, Britain 1660-1800*. Women and men in history. 1. painos, Longman, Lontoo 2001.

Cohen, Michele. *Fashioning Masculinity: National Identity and Language in the Eighteenth Century*. Routledge, Lontoo 1996.

Cumming, Valerie, Cunningham, C. W. & Cunningham, P. E. *The Dictionary of Fashion History*. Bloomsbury Publishing Plc, Lontoo 2010

Eastman, Carolyn: "Blood and lust": Masculinity and Sexuality in Illustrated Print Portrayals of Early Pirates of the Caribbean. *The Golden Age of Piracy: The Rise, Fall, and Enduring Popularity of Pirates*. Toim. Head, David. University of Georgia Press, Athens 2018, 183—204.

French, Henry & Rothery, Mark: Hegemonic Masculinities? Assessing Change and Processes of Change in Elite Masculinity, 1700-1900. Toim. Arnold, John H. & Brady, Sean. *What Is Masculinity?: Historical Dynamics from Antiquity to the Contemporary World*. 1. painos. Palgrave Macmillan, Hampshire 2011, 139—140.

Fox, Edward Theophillus. 'Piratical Schemes and Contracts': *Pirate Articles and their Society, 1660-1730*, Merenkulun historian väitöskirja. Exeterin yliopisto 2013.

Griffin, Ben. Hegemonic Masculinity as a Historical Problem. *Gender & History* (30) 2/2018, 377–400.

- Haider Caetano, A. Thais: Gentlemen of fortune": class discourses in Daniel Defoe's A general history of the pyrates. Humanististen tieteiden kandidaatintutkielma. Pompeu Fabran yliopisto, 2023.
- Harvey, Karen. The History of Masculinity, circa 1650–1800. *Journal of British Studies* (44) 2/2005, 296–311.
- James, Rebessa Louisa. *The Captain and his Fellows: Reading Editions of A General History of the Pyrates, 1724–1734*. Englannin väitöskirja. Southamptonin yliopisto, 2021.
- Jokinen, Arja. Vakuuttelevan ja suostuttelevan retoriikan analysoiminen. Jokinen, Arja, Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero. *Diskurssianalyysi: teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Vastapaino, 2016. Saatavilla verkossa:
<https://www.ellibslibrary.com/book/9789517685276>
- Jones, Colin. Enlightenment. Toim. Kumin, Beat. *The European World 1500-1800 : An Introduction to Early Modern History*. 3. painos, Routledge, Lontoo 2017. 86—97.
- Kent, Susan. *Gender and Power in Britain, 1640-1990*. Routledge, Lontoo 1999.
- Konstam, Angus. *Blackbeard: America's most notorious pirate*. Turner Publishing Company, Nashville 2008.
- Kuhn, Gabriel. *Life under the Jolly Roger: reflections on golden age piracy*. Pm Press, Binghamton 2020.
- Lamberg, Marko, Markola, Pirjo, Östman, Ann-Catrin. Onko suomalaisella miehellä historiaa? Toim. Lamberg, Marko, Markola, Pirjo, Östman, Ann-Catrin. *Näkymätön sukupuoli: mieheyden pitkä historia*. 2014. 7—24.
- Leeson, Peter T. *The Invisible Hook : The Hidden Economics of Pirates*. Princeton University Press, Princeton 2009.
- Lehtonen, Mikko. *Merkitysten maailma: kulttuurisen tekstintutkimuksen lähtökohtia*. 2. painos. Vastapaino, Tampere 1998.
- Mackie, Erin. *Rakes, Highwaymen, and Pirates: The Making of the Modern Gentleman in the Eighteenth Century*. 1. painos, Johns Hopkins University Press, Baltimore 2009
- Necastro, Anthony Necastro. *Towards a Synthesis: Tracing the Evolution of Masculinity in the Eighteenth-Century Novel*. Englannin pro gradu -tutkielma. Clevelandin Yliopisto, 2017.
- Potinkara, Nika, Raippalinn, LiiaMaria & Turunen, Arja. Diskurssintutkimus. Toim. Fingerroos, Outi, Kajander, Konsta, Lappi, Tina-Riitta. Kulttuurien tutkimuksen menetelmät. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura / SKS, Helsinki 2022. Verkkójulkaisu saatavilla: <https://directory.doabooks.org/handle/20.500.12854/96092>

- Rediker, Marcus. *Between the Devil and the Deep Blue Sea: Merchant Seamen, Pirates, and the Anglo-American Maritime World, 1700-1750*. Cambridge University Press, Cambridge 1987.
- Roberts, Penny. Urban Society. Toim. Kumin, Beat. *The European World 1500-1800 : An Introduction to Early Modern History*. 3. painos, Routledge, Lontoo 2017. 86—97.
- Sarkamo, Ville. Soturikunnia Suuren Pohjan sdan kokeneden karoliinien miehisenä ihanteena. Toim. Lamberg, Marko, Markola, Pirjo, Östman, Ann-Catrin. *Näkymätön sukupuoli: mieheyden pitkä historia*. 2014. 144—133.
- Suoninen, Eero. Mistä on perheenäidit tehty? Haastattelupuheen analyysi. Jokinen, Arja, Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero. *Diskurssianalyysi: teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Vastapaino, 2016a. Saatavilla verkossa:
<https://www.ellibslibrary.com/book/9789517685276>
- Suoninen, Eero. Näkökulma sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen. Jokinen, Arja, Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero. *Diskurssianalyysi: teorit, peruskäsitteet ja käyttö*. Vastapaino, 2016b. Saatavilla verkossa:
<https://www.ellibslibrary.com/book/9789517685276>
- Ylivuori, Soile. Historiallinen analyysi ja sukupuoli. Toim. Danielsbacka, Mirka, Hannikainen, Matti O., Tepora, Tuomas. *Avaimia Menneisyyteen: Opas historiantutkimuksen menetelmiin*. Gaudeamus, 2022. Verkkojulkaisu saatavilla:
<https://www.ellibslibrary.com/book/9789523457393>
- Vuolanto, Ville. *Tutkimusprosessi, metodit ja historiantutkimuksen ominaislaatu*. Historiallinen aikakauskirja (105) 3/2007, 304—316.
- Withey, Alun. *Concerning Beards Facial Hair, Health and Practice in England 1650-1900*. Bloomsbury Academic, Lontoo 2021.